

Biuletyn

ISSN 2719-5147

informacyjny

10/2023

Stawki płatności bezpośrednich za 2023 r.

Ułatwienia dla biogazowni rolniczych

Święto polskiej kuchni regionalnej

Wielki finał Bitwy Regionów w Tomaszowie Mazowieckim

Nawet 120 tys. zł na rozwój małego gospodarstwa

KOWR udziela pożyczek płynnościowych

Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

KONKURS!

dla uczniów szkół podstawowych

Nie marnuj żywności – szkoda planety!

Pomóż nam w walce z marnotrawstwem!

Narysuj lub namaluj *plakat*, który pomoże promować ideę niemarnowania żywności.

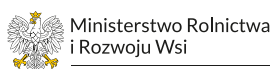
Wygraj nagrody!

Wyślij pracę plastyczną do **30 listopada 2023 r.**
Rozstrzygnięcie konkursu **5 stycznia 2024 r.**

#SzanujŻywność #NieMarnuj

Szczegółowy regulamin na:

www.gov.pl/web/rolnictwo/4xp-czyli-szanuj-zywnosc

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”

W numerze:

MRiRW

MRiRW

Stawki płatności bezpośrednich za 2023 r.	4
Znakowanie miodu	5
Ułatwienia dla biogazowni rolniczych	6
Postrzeganie rolnictwa, rolników i obszarów wiejskich	8
Tranzyt zboża	10
Rada AGRIFISH	11
Rozmowy Grupy Wyszehradzkiej i Ukrainy	13
Nowe rynki zbytu	14
Budowa i modernizacja laboratoriów badawczych	15
Nauka dla przetwórstwa rolno-spożywczego	16
Nagrody za wdrażanie postępu w rolnictwie	17
Fitosanitarna certyfikacja zbóż eksportowanych poza UE	19
Szkoły rolnicze	21
Jesteśmy z Wami od 100 lat	25
Wsparcie dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich	26
Święto polskiej kuchni regionalnej	28
Dzień Rolnictwa Ekologicznego	30

ARiMR

Nawet 120 tys. zł na rozwój małego gospodarstwa	33
Pomoc na odtworzenie zniszczonych składników gospodarstwa	35

KOWR

KOWR udziela pożyczek płynnościowych	37
Zagraniczne działania promocyjne KOWR	38

KRUS

Bezpieczne Gospodarstwo Rolne	39
-------------------------------------	----

ROBERT TELUS, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Drodzy rolnicy i mieszkańcy wsi, dziękuję za ponad 66-procentowe poparcie. Dziękuję za zaufanie i docenienie podejmowanych przeze mnie działań. To pokazuje, jak ważny jest dialog i wspólne wypracowywanie propozycji rozwiązań najważniejszych problemów.

Wkrótce po objęciu przeze mnie urzędu spotkałem się z protestującymi w Szczecinie rolnikami. Podpisane wówczas porozumienie zostało zrealizowane. Podobnie było w przypadku innych protestów. Cały czas re-

agowaliśmy na pojawiające się trudności niemalże natychmiast. Żyjemy w bardzo trudnych czasach. Za naszą wschodnią granicą trwa wojna. Agresywna Rosja nie tylko napadła na Ukrainę, lecz także potraktowała żywność jako broń. Szantaż gazowy i żywnościowy

mocno wpłynął na światowe rynki surowców energetycznych oraz zbożowe, czy szerzej – żywnościowe.

Wspominana już wielokrotnie rekordowa pomoc w wysokości ponad 15 mld zł była właśnie odpowiedzią na te wyzwania. Nigdy nie zgodzę się z wyrażaną czasem opinią, że jest to zbyt duże wsparcie rolnictwa. Wszyscy dotują swoje rolnictwo. Rolnictwo jest skomplikowanym systemem naczyń połączonych. Jest także dziedziną gospodarki silnie uzależnioną od warunków

atmosferycznych. Jakby tego było mało, operuje na wrażliwych rynkach żywnościowych. Nie można zatem mówić, że jest to wyłącznie dotowanie rolników. Musimy zacząć myśleć szerzej – dotując rolnika, dotujemy konsumenta. Sytuacja na rynkach światowych jest wyjątkowo skomplikowana. Z jednej strony uzależnienie Europy od rosyjskiego gazu spowodowało drastyczne wzrosty cen nawozów oraz energii. Z drugiej strony działania Rosji na rynkach rolnych spowodowały znaczące spadki cen na rynkach zbożowych. Taka sytuacja rozwarcia nożyc cenowych – wzrostu kosztów produk-

cji przy jednoczesnym spadku cen surowców rolnych – spowodowała drastyczny spadek dochodów rolników i trudności w utrzymaniu przez ich gospodarstwa płynności finansowej.

Poprzez podejmowane decyzje pokazaliśmy w praktyce, a nie w słowach,

że polski rolnik jest dla nas najważniejszy. Dotyczyło to również zdecydowanych działań, jak w przypadku ochrony polskiego rynku przed napływem ukraińskiego zboża. Mam nadzieję, że kolejny rząd, niezależnie od tego kto go będzie tworzył, będzie postępował tak samo. Jeżeli my będziemy go tworzyli, to tak będzie na pewno.

Ostatnie lata dostatecznie silnie dały odczuć, czym jest bezpieczeństwo żywnościowe. To zagadnienie

Ostatnie lata silnie dały odczuć, czym jest bezpieczeństwo żywnościowe. Będzie ono w dalszym ciągu wyzwaniem dla całej Unii Europejskiej i dla poszczególnych państw i rządów.

znalazło się w centrum uwagi. Jak kruche jest pojęcie pokoju, pokazały doświadczenia wyniesione z napaści Rosji na Ukrainę. Dlatego to zagadnienie będzie w dalszym ciągu wyzwaniem dla całej Unii Europejskiej i dla poszczególnych państw i rządów.

Stąd też niezbędne jest kontynuowanie zapoczątkowanych już procesów związanych z odbudową lokalnego przetwórstwa i lokalnych rynków. Te dwie sprawy powinny być w najbliższym czasie traktowane priorytetowo. Ograniczenie liczby pośredników, a w niektórych przypadkach wręcz ich wyeliminowanie, jest podstawowym zadaniem. Jest to w mojej ocenie najważniejszy obecnie problem polskiego rolnictwa. Cały czas rolnik nie ma żadnego wpływu na ceny skupu i jest pod tym względem uzależniony od łaski i niełaski potężnych koncernów i firm dystrybucyjnych. Ten stan rzeczy należy koniecznie zmienić.

Rozwój rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej pokazują, że jest to dobry kierunek. Podobnie ma się sytuacja z Lokalną Półką. Wszystkie te działania służą zarówno rolnikowi, jak i konsumentowi. Są także zbieżne z polityką rolną Unii Europejskiej, która zaleca skracanie łańcucha dostaw.

W połowie października obchodziliśmy Dzień Sprzedaży Bezpośredniej. Warto przy tej okazji poinformować, że Rolniczy Handel Detaliczny (RHD) pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej prowadzi 18 420 podmiotów, a pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej – 2398 podmiotów. Natomiast sprzedaż bezpośrednią pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej (IW) prowadzą 15 873 podmioty.

Działalność przetwórcza rolników prowadzona na małą skalę, w tym także RHD, była wspierana od akcesji Polski do Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i 2014-2020, a obecnie, staraniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przeznaczono na nią wsparcie w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) w ramach Inwestycji A 1.4.1. KPO.

Informuję ponadto, że wkrótce rozpocznie się drugi nabór wniosków w ramach inwestycji A1.4.1 KPO, dotyczącej wsparcia w zakresie przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, spożywczych, rybołówstwa lub akwakultury przez rolników

i rybaków – tzw. małe przetwórstwo. Wnioski o refundację kosztów inwestycji objętych wsparciem Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) będzie przyjmowała od 2 stycznia do 2 lutego 2024 r.

Dotychczas w ramach tej inwestycji, od 17 października do 18 listopada 2022 r., ARiMR przeprowadziła pierwszy nabór. Wsparcie dotyczyło przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i spożywczych w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD), sprzedaży bezpośredniej i działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MOL), tworzenia miejsc bezpośredniej sprzedaży dla spożywczych produktów lokalnych (miejsc obsługi podróży na obszarze dróg, w celu skracania łańcuchów żywnościowych i wzmocnienia pozycji rolnika oraz zapewnienia dodatkowych dochodów).

Warto dodać, że w ramach Polskiego Ładu oraz Polskiego Ładu dla Polskiej Wsi jednym z priorytetów był projekt „Bezpłatna przestrzeń targowa dla rolnika w mieście”. W jego ramach od 1 stycznia 2022 r. obowiązuje ustawa o *ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników*, która nakłada na radę gminy obowiązek wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Rolnicy mogą sprzedawać produkty spożywcze wyprodukowane w swoich gospodarstwach oraz wyroby rękodzieła. Ponadto rolnicy w tych dniach są zwolnieni z opłaty targowej. Takie rozwiązanie sprzyja popularyzacji produktów lokalnych, skracaniu i dywersyfikacji kanałów dystrybucji oraz przyczynia się do zwiększenia dochodów rolników.

Jak widać, te wszystkie działania były spójne i miały na celu przede wszystkim wsparcie oddolnych inicjatyw rolników oraz zacieśnienie relacji pomiędzy rolnikami i konsumentami. Bezpłatne miejsca na targowiskach, bardzo niskie opodatkowanie lub jego brak oraz wyeliminowanie zbędnej biurokracji, nadmiernych wymagań kontrolnych czy technicznych zdecydowanie poprawiło sytuację rolników sprzedających produkty wytworzone we własnych gospodarstwach. Jednocześnie zwiększyły się możliwości konsumentów chcących nabywać produkty żywnościowe bezpośrednio od rolnika. Nie mam wątpliwości, że ten kierunek należy utrzymać i jeszcze bardziej go rozwijać.

Niezbędne jest kontynuowanie zapoczątkowanych już procesów związanych z odbudową lokalnego przetwórstwa i lokalnych rynków.

Rolnik nie ma żadnego wpływu na ceny skupu. Ten stan rzeczy należy koniecznie zmienić.

Stawki płatności bezpośrednich za 2023 r.

29 września 2023 r. Europejski Bank Centralny opublikował kurs wymiany, po którym przeliczane będą płatności bezpośrednie oraz przejściowe wsparcie krajowe (PWK) za 2023 r. Kurs wynosi 4,6283 zł za 1 EUR.

Całkowita pula środków na płatności bezpośrednie i PWK za 2023 r. wynosi ok. 16,97 mld złotych.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały rozporządzenia określające stawki poszczególnych płatności. Zostały one określone w wysokości przedstawionej w tabeli.

16 października 2023 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa rozpoczęła wypłatę zaliczek z tytułu płatności bezpośrednich oraz płatności ONW. Zgodnie z przepisami unijnymi, wypłata zaliczek potrwa do końca listopada, natomiast 1 grudnia br. rozpocznie się realizacja pozostałych kwot płatności za 2023 r.

Zaliczki będą realizowane w maksymalnej wysokości przewidzianej w przepisach unijnych, tj. 70 proc. w przypadku płatności bezpośrednich, w tym płatności dla małych gospodarstw (oraz przejściowego wsparcia krajowego) i 85 proc. w przypadku płatności ONW.

Już od 2016 r. rolnicy otrzymują zaliczki na najwyższym, dopuszczalnym w Unii Europejskiej, poziomie.

Departament Płatności Bezpośrednich
MRiRW
tel. 22 623 12 34

Zdjęcia: Fotolia, Bondvit, Stock.adobe.com

Rodzaj płatności	Wysokość stawki – 2023 r.	Jednostka
Podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności (podstawowe wsparcie dochodów)	502,35	zł/ha
Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności (płatność redystrybucyjna)	180,96	zł/ha
Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników (płatność dla młodych rolników)	280,33	zł/ha
Płatność do bydła	343,46	zł/szt.
Płatność do krów	439,41	zł/szt.
Płatność do owiec	116,44	zł/szt.
Płatność do kóz	47,84	zł/szt.
Płatność do roślin strączkowych na nasiona	823,91	zł/ha
Płatność do roślin pastewnych	471,53	zł/ha
Płatność do chmielu	1 985,54	zł/ha
Płatność do ziemniaków skrobiowych	1 501,05	zł/ha
Płatność do buraków cukrowych	1 391,96	zł/ha
Płatność do pomidorów	2 047,34	zł/ha
Płatność do truskawek	1 237,42	zł/ha
Płatność do lnu	463,10	zł/ha
Płatność do konopi włóknistych	134,35	zł/ha
Płatność niezwiązana do tytoniu – grupa Virginia	3,08	zł/kg
Płatność niezwiązana do tytoniu – grupa pozostałe	3,08	zł/kg
Uzupełniająca płatność podstawowa	77,97	zł/ha

Znakowanie miodu

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych

Celem nowelizacji rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych jest poprawa identyfikacji miodów na rynku w zakresie państwa pochodzenia. Proponowana zmiana jest odpowiedzią na wnioski pszczelarzy, którzy zwracali się do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z postulatami wprowadzenia skutecznych działań informacyjnych mających na celu udostępnienie konsumentom informacji o pochodzeniu miodu.

Dotychczas obowiązujący stan prawny w praktyce pozbawiał konsumenta prawa do informacji o państwie pochodzenia miodu i dawał możliwość ukrycia państwa lub państw pochodzenia miodów importowanych.

■ Przedmiot i zakres regulacji

Rozporządzenie uściśla oznakowanie miodu poprzez wskazanie, że jeśli miód składa się z mieszanki miodów pochodzących z więcej niż jednego państwa, to na etykiecie należy podać nazwy wszystkich państw, z których miód pochodzi.

Należy podkreślić, że w aktualnym brzmieniu Dyrektywy Rady 2001/110/WE z 20 grudnia 2001 r. odnoszącej się do miodu, nie jest możliwy dalej idący zakres zmian (to znaczy podawania kraju pochodzenia w kolejności malejącej czy dodatkowo określania wartości procentowej zawartości miodu z poszczególnych państw jego pochodzenia) bez jej uprzedniej notyfikacji. W związku z trwającymi pracami organów UE dotyczącymi zmiany dyrektywy Rady

Jeśli miód składa się z mieszanki miodów pochodzących z więcej niż jednego państwa, to na etykiecie należy podać nazwy wszystkich państw, z których miód pochodzi

2001/110/WE, nie jest pewne czy notyfikacja byłaby przyjęta przez pozostałe kraje członkowskie.

■ Okres przejściowy

W rozporządzeniu przewidziano półroczny okres jego wejścia w życie oraz dodatkowo 24 miesiące pozostawania w obrocie miodu oznakowanego w oparciu na dotychczasowych przepisach. Jest to wystarczający okres na dostosowanie się przedsiębiorców do nowych zasad znakowania miodu w zakresie kraju pochodzenia.

■ Dotychczasowy stan prawny

Oznakowanie miodu w zakresie kraju pochodzenia na poziomie wspólnotowym reguluje Dyrektywa Rady 2001/110/WE z 20 grudnia 2001 r. odnosząca się do miodu. Zgodnie z przepisami ww. dyrektywy, na etykiecie wskazuje się

kraj lub kraje pochodzenia, gdzie miód został zebrany. Jednakże, jeżeli mieszanka miodów pochodzi z więcej niż jednego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, wskazanie kraju pochodzenia nie jest obowiązkowe i może zostać zastąpione w stosownych przypadkach jednym z oznaczeń: mieszanka miodów pochodzących z UE, mieszanka miodów nie pochodzących z UE lub mieszanka miodów pochodzących z UE i nie pochodzących z UE.

Na gruncie krajowym zasady oznakowania miodu w zakresie kraju pochodzenia reguluje § 15 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych. Zgodnie z ust. 2 pkt 3 ww. rozporządzenia, w oznakowaniu miodu w opakowaniach podaje

Produkcja, eksport i import miodu (w tonach) w Polsce w latach 2015–2022 (I–VII 2023)

Miód	Rok									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I–VII 2022	I–VII 2023
Produkcja	22 100	24 300	15 200	22 300	18 100	12 700	18 431	24 030	b. d.	b. d.
Eksport/wywóz	11 162	14 759	15 527	14 705	17 074	24 691	19 277	15 036	9 263	8 196
Import/przywóz	20 958	24 419	26 443	25 726	29 636	37 343	37 594	31 769	14 458	14 701
Saldo w handlu	-9 796	-9 660	-10 916	-11 021	-12 562	- 12 651	- 18 317	- 16 733	- 5 195	- 6 505

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Informatyki Handlu Zagranicznego Ministerstwo Finansów.

się dodatkowo nazwę państwa lub państw pochodzenia, w których miód został zebrany, a w przypadku, gdy miód pochodzi więcej niż z jednego państwa – informację, że jest to mieszanka miodów: pochodzących z UE, niepochodzących z UE, czy też mieszanka miodów

pochodzących z UE i niepochodzących z UE.

■ Import miodu

W ostatnich latach Polska importuje rocznie około 30 tys. ton miodu. Pomimo że istotna część tego miodu jest eksportowana,

to około 10 tys. ton trafia na półki sklepowe.

Departament Rynków Rolnych
i Transformacji Energetycznej
Obszarów Wiejskich MRiRW
tel. 22 623 18 45

Zdjęcie: Alessandro Cristiano.Stock.adobe.com

Ułatwienia dla biogazowni rolniczych

Minister Robert Telus podpisał rozporządzenie, które określa listę substratów możliwych do wykorzystania w biogazowniach rolniczych. Określenie listy substratów jest dopełnieniem przepisów wprowadzających ułatwienia w zakresie budowy i dalszego funkcjonowania biogazowni rolniczych.

Ustawa z 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz.U. poz. 1597) wprowadziła m.in.:

- przyspieszenie procesu budowy biogazowni rolniczej oraz wydania warunków jej przyłączenia do sieci;
- zwolnienie z obowiązku zmiany przeznaczenia gruntów oraz ich wyłączenia z produkcji rolnej w przypadku biogazowni rolniczej lokalizowanej w gospodarstwie

rolnym na powierzchni nie większej niż 1 ha;

- możliwość lokalizacji biogazowni rolniczej zajmującej powierzchnię do 1 ha terenu należącego do zakładu przetwórstwa rolno-spożywczego, dla którego miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje możliwość lokalizacji zabudowy związanej z rolnictwem, produkcją lub magazynowaniem;
- szczególny tryb lokalizacji biogazowni rolniczej o mocy powyżej

1 MW w drodze uchwały lokalizacyjnej rady gminy;

- zwolnienie określonych rodzajów substratów z stosowania restrykcyjnych przepisów odpadkowych;
- ułatwienie dla nawozowego zagospodarowania produktu pofermentacyjnego z biogazowni rolniczych.

Warunkiem niezbędnym umożliwiającym skorzystanie z wprowadzonych ułatwień jest

Substraty zostały podzielone na: biomasę stanowiącą naturalne substancje pochodzące z produkcji rolniczej lub leśnej i biomasę niezagrażającą zdrowiu lub życiu ludzi lub zwierząt, pochodzącą z innych rodzajów działalności niż działalność rolnicza lub leśna

wykorzystywanie substratów z listy przedmiotowego rozporządzenia.

Lista substratów w rozporządzeniu została podzielona na określone kategorie biomasy, co pozwala na zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla wytwórców biogazu, przy jednoczesnym zagwarantowaniu systemu nadzoru i kontroli w celu zachowania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, w tym zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska.

Z punktu widzenia zasad zrównoważonego rozwoju oraz zasad ochrony środowiska, substraty zostały podzielone na:

- biomasę stanowiącą naturalne substancje pochodzące z produkcji rolniczej lub leśnej, która to biomasa:

- ✓ bez przeszkód może być wykorzystywana w działalności rolniczej lub leśnej, czy jako środek zwiększający zawartość różnego rodzaju składników w glebie, w szczególności próchnicy, czy w przypadku paszy do żywienia zwierząt,
- ✓ wykorzystana w biogazowni rolniczej, a następnie nawozowym zagospodarowaniu produktu pofermentacyjnego

nie zwiększa ryzyka zanieczyszczeń lub innych substancji z punktu widzenia ochrony środowiska, a wręcz ogranicza ilość emitowanych zapachów czy wykorzystywanych w rolnictwie chemicznych środków produkcji, co uzasadnia brak konieczności podlegania dodatkowym wymogom,

- ✓ nie podlega przepisom ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, z uwagi na zastosowane wyłączenie zawarte w art. 2 pkt 6 tej ustawy;

- biomasę niezagrażającą zdrowiu lub życiu ludzi lub zwierząt pochodzącą z innych rodzajów działalności niż działalność rolnicza lub leśna, która to biomasa:

- ✓ wykorzystana w biogazowni rolniczej może przynieść podobne korzyści jak biomasa pozyskiwana z działalności rolniczej lub leśnej,
- ✓ uwzględniając miejsce jej powstawania czy sposób pozyskania, z uwagi na nawozowe zagospodarowanie produktu pofermentacyjnego z tego rodzaju biomasy, powinna podlegać dodatkowej kontroli i wymogom, aby ograniczyć

ryzyko przekroczenia dopuszczalnych poziomów różnego rodzaju zanieczyszczeń,

- ✓ obejmuje zarówno biomasę roślinną i produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego pozyskane z działalności innej niż działalność rolnicza lub leśna, wyłączone spod stosowania przepisów ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, na mocy art. 2 tej ustawy, jak również przedmioty lub substancje spełniające warunki uznania za produkt uboczny w myśl ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, a także niektóre rodzaje odpadów z przetwórstwa rolno-spożywczego.

■ Spodziewane korzyści

Wykorzystanie w biogazowniach rolniczych substratów określonych w rozporządzeniu pozwoli na:

- zmniejszenie kosztów produkcji rolnej;
- dodatkowe dochody dla rolników;
- ograniczenie stosowania nawozów sztucznych;
- poprawę właściwości gleb, w tym zmniejszenie ryzyka ich zakwaszenia oraz zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych;
- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, w tym odorów związanych ze składowaniem i stosowaniem nawozów naturalnych.

Rozporządzenie w sprawie szczegółowej listy substratów możliwych do wykorzystania w biogazowni rolniczej weszło w życie 18 października 2023 r.

Departament Rynków Rolnych
i Transformacji Energetycznej
Obszarów Wiejskich MRiRW
tel. 22 623 18 45

Zdjęcie: Ungvar.Stock.adobe.com

Postrzeganie rolnictwa, rolników i obszarów wiejskich

Wyniki ogólnopolskiego badania „Polska wieś i rolnictwo 2023”

Jak osoby dorosłe mieszkające na obszarach wiejskich postrzegają swoje miejsce zamieszkania, zawód rolnika i kondycję polskiego rolnictwa? Odpowiedzi dostarcza, przeprowadzane co roku, ogólnopolskie badanie opinii publicznej nt. zmian zachodzących w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Badanie „Polska wieś i rolnictwo 2023” wykonano w okresie czerwiec – lipiec 2023, na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Badanie zrealizowano techniką wywiadów bezpośrednich wspomaganych komputerowo (CAPI – ang. *Computer Assisted Personal Interview*) wśród 2,5 tys. mieszkańców obszarów wiejskich. Do celów losowania próby reprezentatywnej dla ludności Polski zastosowano podział populacji na warstwy 16 województw wg liczby ludności wiejskiej. Dodatkową warstwą była liczba osób pracujących w rolnictwie w województwach. Brano pod uwagę tylko osoby pełnoletnie. Wylosowana próba odzwierciedlała mieszkańców obszarów wiejskich wg wieku i płci.

■ Wyniki badania

- Ponad połowa mieszkańców obszarów wiejskich uważa, że polskie rolnictwo jest dobrze zorganizowane i nowoczesne.
- Bardzo wysoko oceniono również zaradność polskich rolników – 77,4 proc., czyli ponad trzy czwarte mieszkańców obszarów wiejskich uważa, że rolnicy są zaradni.
- W porównaniu z latami 2021–2022 znacząco wzrósł odsetek

osób, które zgadzają się ze stwierdzeniem, że *w rolnictwie pracuje się dłużej/ciężej niż w innych zawodach* (wzrost z 59–62 proc. do 77 proc.).

- Po doświadczeniach związanych z pandemią COVID-19 i sytuacją na rynkach rolnych wywołaną wojną w Ukrainie zdecydowanie

mniej osób niż w dwóch poprzednich latach zgadza się z opinią, że *działalność rolnicza w Polsce jest opłacalna* (spadek z 43–48 proc. do 28 proc.).

- Przełożyło się to również na opinie dotyczące zmian, które dokonują się w polskim rolnictwie. Blisko jedna czwarta mieszkańców obszarów wiejskich uważa, że *w polskim rolnictwie dokonują się zmiany na lepsze*, niemal połowa (47,7 proc.) uważa, że zmiany są zarówno na lepsze, jak i na gorsze, a 24,5 proc. – że tylko na gorsze.

Ponad połowa mieszkańców obszarów wiejskich uważa, że polskie rolnictwo jest dobrze zorganizowane i nowoczesne

- Rolnicy najczęściej wskazują jako odczuwalny przez nich skutek wojny w Ukrainie: wzrost cen paliw, wyższe rachunki za prąd oraz wysokie ceny nawozów (wskazania na poziomie ok. 70 proc.). Osoby niezwiązane z rolnictwem wskazują głównie na wzrost cen żywności (64 proc.), wyższe rachunki za prąd (55 proc.) i droższe paliwo (45 proc.). Tylko co piąty mieszkaniec obszarów wiejskich deklaruje, że nie odczuwa skutków finansowych wojny w Ukrainie (19,6 proc.).
- Spośród osób kierujących gospodarstwami rolnymi 64,2 proc. deklaruje, że jest w stanie utrzymać siebie/rodzinę wyłącznie z gospodarstwa rolnego, natomiast 29 proc. udzieliło odpowiedzi negatywnej. Im większa powierzchnia gospodarstwa rolnego, tym wyższy wskaźnik odpowiedzi

twierdzących – od 25,6 proc. w przypadku gospodarstw o wielkości do 5 ha, do 94,2 proc. w przypadku gospodarstw obejmujących co najmniej 30 ha.

- Wśród kluczowych barier rozwoju gospodarstwa rolnego rolnicy wymieniają: niską opłacalność produkcji, zbyt mały areał, trudności ze sprzedażą produktów oraz zbyt wysokie ceny ziemi.
- Jednocześnie rolnicy deklarują, że chcieliby powiększyć swoje gospodarstwo rolne oraz że kluczowe dla nich inwestycje na najbliższe pięć lat to: zakup maszyn rolniczych (53,3 proc.), remont budynków gospodarczych (50,4 proc.), zakup ziemi (50 proc.) oraz remont posiadanych maszyn rolniczych (49,6 proc.).
- Zdaniem respondentów, sposobem na zachęcenie młodych

osób do zajęcia się rolnictwem jest przede wszystkim wprowadzenie ułatwień przy zakupie ziemi i przejmowaniu gospodarstwa rolnego (77,7 proc.) oraz wprowadzenie ułatwień w rozpoczynaniu działalności gospodarczej związanej z rolnictwem (71,6 proc.). Podobne opinie na ten temat wyrażają zarówno rolnicy, jak i osoby niezwiązane z rolnictwem.

- Co ważne, aż 61,4 proc. respondentów uważa, że *na wsi zostają osoby, które chcą tu mieszkać i się rozwijać*, a zaledwie 11,9 proc. mieszkańców wsi jest zdania, że *na wsi zostają głównie osoby, które nie widzą dla siebie innej alternatywy*.

- Bardzo silny jest wśród mieszkańców obszarów wiejskich patriotyzm konsumencki. Trzy czwarte mieszkańców obszarów wiejskich deklaruje, że ważne jest dla nich, aby kupowana żywność była wyprodukowana w kraju (75,7 proc.). Znaczenie przypisywane kupowaniu polskich produktów wzrosło w stosunku do lat ubiegłych – z poziomu około 61 proc. w 2022 r. do poziomu blisko 76 proc. w 2023 r.

- W kontekście możliwości realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu warto podkreślić, że 64,9 proc. respondentów zgadza się z twierdzeniem, że *polscy rolnicy chronią środowisko*. Nie zgadza się z taką opinią tylko 8,3 proc. osób biorących udział w badaniu.

- Generalnie mieszkańcy obszarów wiejskich są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania. Łącznie zadowolenie z faktu zamieszkania na wsi wyraża 92,8 proc. respondentów, w tym 52,8 proc. to osoby *bardzo zadowolone*. Tylko 13,8 proc. respondentów chciałoby przeprowadzić się do miasta.

Departament Strategii i Rozwoju
MRiRW

tel. 22 623 21 20

Zdjęcie: Curioso.Photography.Stock.adobe.com

Tranzyt zboża

Porozumienie Polski, Litwy i Ukrainy

3 października br. odbyło się spotkanie w formule online ministrów rolnictwa Polski, Litwy i Ukrainy. Od 4 października kontrole transportów z Ukrainy będą mogły odbywać się w portach litewskich – poinformował minister Robert Telus po rozmowach z ministrem rolnictwa Litwy Kęstutisem Navickasem i ministrem polityki rolnej i żywności Ukrainy Mykołą Solskim.

– *To są ważne sprawy dla naszych krajów, ale też dla całej Europy* – podkreślił minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus, któremu podczas rozmów towarzyszył podsekretarz stanu Krzysztof Cieciora.

– *Strona litewska bierze całkowitą odpowiedzialność za te kontrole* – dodał szef polskiego resortu rolnictwa podczas briefingu po zakończeniu rozmów.

– *Tranzyt oczywiście będzie się odbywał w systemie SENT, czyli tak jak do tej pory, pod ścisłym nadzorem* – zapewnił minister.

■ Korytarze transportowe

Szef polskiego resortu rolnictwa zwrócił uwagę, że taka decyzja była możliwa dzięki zbudowaniu przez Polskę korytarzy transportowych.

– *Niestety, decyzją z 15 września br. Komisja Europejska zaczęła psuć korytarze transportowe, a one są bardzo ważne dla całej naszej piątki państw przyfrontowych* – dodał minister. Zapewnił jednak, że Polska będzie kontynuowała budowę tych korytarzy, bo to jest dobre dla polskich rolników, Ukrainy, Unii Europejskiej, a wręcz dla całego świata, gdyż zboże z Ukrainy powinno trafiać

do tych regionów, w których go brakuje.

15 września br. Komisja Europejska zdecydowała o nieprzedłużeniu embarga na ukraińskie zboże i produkty rolne, z kolei minister rozwoju i technologii Waldemar Buda podpisał wtedy rozporządzenie w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych „w związku z błędną decyzją KE o nieprzedłużeniu embarga na zboże z Ukrainy”. Rozporządzenie weszło w życie o północy 16 września. W odpowiedzi 18 września władze w Kijowie poinformowały o złożeniu skargi do Światowej Organizacji Handlu (WTO) na Polskę, Węgry i Słowację w związku z przedłużeniem przez te kraje embarga na ukraińskie produkty rolne.

■ Kwestie rybołówstwa

W formule dwustronnej, polsko-litewskiej, odbyły także rozmowy w sprawie proponowanej przez Komisję Europejską decyzji dotyczącej ograniczenia połowów śledzia centralnego na Morzu Bałtyckim.

– *Nie ma to polskiej zgody i wspólnie z innymi krajami nadbałtyckimi*

i skandynawskimi będziemy przeciwko temu protestować – zapowiedział podsekretarz stanu Krzysztof Cieciora.

Wiceminister poinformował również o kolejnym niebezpiecznym pomysle Komisji Europejskiej, który zagraża polskiemu przetwórstwu rybnemu, a odnosi się do kwestii stosowania procesu technologicznego tzw. Stiffeningu (rozporządzenie 853/2004).

– *Jesteśmy liderami w Europie w tym segmencie branży rybnej i tutaj również będziemy protestować przeciwko niekorzystnym dla nas propozycjom* – dodał wiceminister Krzysztof Cieciora.

Minister Robert Telus zapewnił, że będzie budowana koalicja państw sprzeciwiających się próbom znacznej redukcji, a w praktyce zlikwidowania połowów śledzia centralnego od 1 stycznia 2024 r.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcia: fotodrobik-, 12ee12-,
Monika.Stock.adobe.com

Rada AGRIFISH

Ważne tematy dla rolnictwa i rybołówstwa

Posiedzenie Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH) 18 września 2023 r. w Brukseli było poświęcone ważnym sprawom związanym z rolnictwem i rybołówstwem. Polskiej delegacji przewodniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus.

W sprawach rolnych najważniejszymi tematami były kwestie związane z handlem, dyrektywa o monitorowaniu gleby i jej odporności oraz długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich w UE. Polska wniosła także pod obrady wnioski na temat skutków dla rolnictwa wynikających z projektu rozporządzenia ws. odbudowy zasobów przyrodniczych.

Ministrowie przeprowadzili wymianę poglądów na temat spraw rolnych związanych z handlem na podstawie informacji przekazanych przez Komisję Europejską.

■ Ważne zagadnienia dotyczące handlu

W odniesieniu do spraw handlowych minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus stwierdził, że decyzja Komisji Europejskiej z 15 września 2023 r. o nieprzedłużeniu zakazu importu z Ukrainy wybranych produktów rolno-spożywczych jest rozczarowująca i niezrozumiała. Ma ona charakter polityczny, a nie merytoryczny.

Szef polskiej delegacji zaznaczył, że od lutego do czerwca 2023 r. ponad dwukrotnie wzrósł tranzyt zboża z Ukrainy przez Polskę. Polska

i inne kraje UE graniczące z Ukrainą wielokrotnie prezentowały stanowisko, że środki zapobiegawcze powinny być kontynuowane przynajmniej do końca bieżącego roku, z możliwością modyfikacji ich zakresu towarowego. Decyzja o nieprzedłużeniu środków zapobiegawczych grozi ponownym załamaniem rynku zbóż w naszym kraju i w UE, ogromnymi niepokojami społecznymi, a także problemami ze zbytem tegorocznych zbiorów i brakiem miejsca w magazynach na krajowe, wysokie zbiory kukurydzy. Minister Robert Telus wyraźnie

Polskiej delegacji na wrześniowym posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa przewodniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus

podkreślił, że właśnie dlatego rząd RP zdecydował o utrzymaniu zakazu importu do Polski, bez przeszkód dla tranzytu.

Zdaniem ministra, obecnie najważniejszym dla Polski zagadnieniem jest zbudowanie skutecznych mechanizmów służących przewożeniu produktów ukraińskich przez terytorium UE do krajów trzecich. Długofalowe mechanizmy są tym bardziej konieczne w perspektywie przyszłego członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej. Minister podkreślił, że potencjalna akcesja Ukrainy do Unii Europejskiej wymaga spełnienia wszystkich norm i przepisów, które obowiązują państwa kandydujące, jeśli chodzi o zasady prowadzenia unijnej produkcji rolnej. Takich samych, jakie Polska i inne kraje musiały spełnić, wchodząc do UE.

■ Projekt rozporządzenia ws. odbudowy zasobów przyrodniczych

Polska wniosła pod obrady punkt dotyczący możliwych skutków dla rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego projektu rozporządzenia ws. odbudowy

zasobów przyrodniczych. Szef polskiego resortu rolnictwa mocno podkreślił, że realizacja celów dotyczących odbudowy ekosystemów rolniczych, m.in. poprzez nawodnienie osuszonych torfowisk czy zwiększenie elementów krajobrazu na gruntach rolnych, przyczyni się do ograniczenia produkcji rolnej.

Zdaniem Polski, przyjęcie projektowanego rozporządzenia razem z wymogami warunkowości doprowadzi do sytuacji, że w Polsce aż 8 proc. gruntów rolnych zostanie wyłączonych z produkcji rolnej. Według ministra, polityka rolna powinna mieć na celu przede wszystkim zachęcenie rolników do prowadzenia racjonalnej gospodarki i zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w UE i na świecie.

■ Dyrektywy o monitorowaniu gleby i jej odporności – rolne aspekty

Ministrowie przeprowadzili dyskusję na temat rolnych aspektów proponowanej dyrektywy w sprawie monitorowania gleby i jej odporności. Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus podkreślił, że wprowadzenie ujednoliconego

systemu oceny stanu gleby jest ważną inicjatywą. Jednak wdrożenie dyrektywy wiązać się będzie z kilkoma wyzwaniem, gdyż niejasna jest kwestia powiązania projektowanych przepisów z obecną i przyszłą Wspólną Polityką Rolną (WPR). Minister zaznaczył, że Polska, podobnie jak inne państwa członkowskie, od wielu lat podejmuje różne inicjatywy, które mają na celu ochronę gleb przed degradacją.

■ Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE

Ministrowie ds. rolnictwa dyskutowali także o wyzwaniach stojących obecnie przed obszarami wiejskimi w kontekście komunikatu Komisji „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE”. Szef polskiej delegacji podkreślił, że polityki UE po 2027 r. powinny bardziej niż dotychczas przeznaczać środki na poprawę wszystkich rodzajów infrastruktury na obszarach wiejskich.

Ważne jest także zapewnienie silnej polityki spójności z wysokim budżetem, z którego będą wspierane usługi na rzecz mieszkańców terenów wiejskich, rozwój infrastruktury i przedsiębiorczości. Minister Robert Telus zaznaczył, że głównymi celami WPR po 2027 r. powinny być: zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego państw członkowskich UE, budowanie odporności na kryzysy i zapewnienie opłacalności działalności gospodarstw rolnych w nowych warunkach rozszerzonej UE. Kluczowe dla rozwoju obszarów wiejskich jest kompleksowe podejście do jego finansowania. Podkreślił, że potrzebne jest całościowe spojrzenie łączące różne polityki, wsparcie społeczne i inwestycyjne oraz działania na poziomie UE, krajowym i regionalnym.

■ Rybołówstwo

W zakresie rybołówstwa unijni ministrowie wymienili poglądy na temat corocznych konsultacji

w sprawie możliwości połowowych na 2024 r., które są prowadzone między UE a państwami trzecimi, tj. Zjednoczonym Królestwem oraz Norwegią i państwami nadbrzeżnym. Odnosząc się do konsultacji między UE a Zjednoczonym Królestwem, minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus wyraził nadzieję, że intensywne prace pozwolą zagwarantować możliwość kontynuowania działalności połowowej od stycznia 2024 r.

W kwestii negocjacji UE z Norwegią szef resortu rolnictwa poinformował, że dla Polski ważne będzie utrzymanie dostępu do wód norweskich dla połowów śledzia atlantycko-skandynawskiego. W kontekście współpracy UE z państwami nadbrzeżnymi minister wyraził nadzieję na postępy w dyskusji nad nowym podziałem TAC w zakresie śledzia, makreli i błękitka. W zakresie dyskusji na temat wysokości kwot połowowych

makreli, śledzia i błękitka na rok 2024 minister Telus poinformował, że Polska będzie opowiadać się za ustaleniem kwoty połowowej zgodnie z doradztwem naukowym dla tych stad.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcia: eyetronic.Stock.adobe.com,
archiwum MRiRW

Rozmowy Grupy Wyszehradzkiej i Ukrainy

Sekretarz stanu Ryszard Bartosik 26 września 2023 r. uczestniczył w spotkaniu ministrów ds. rolnictwa Grupy Wyszehradzkiej w Znojmie w Republice Czeskiej. W debacie zdalnie wziął udział również minister polityki rolnej i żywności Ukrainy Mykoła Solski. Spotkanie odbyło się 25–26 września 2023 r.

Było to pierwsze spotkanie ministrów ds. rolnictwa w ramach rocznego przewodnictwa Republiki Czeskiej w Grupie Wyszehradzkiej, do której należą Polska, Republika Czeska, Słowacja i Węgry.

Ministrowie ds. rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej podkreślili, że spotkanie odbywa się w bardzo trudnym momencie, kiedy w Ukrainie toczy się wojna będąca wynikiem agresji i imperialistycznych

ambicji Federacji Rosyjskiej, a kwestie bezpieczeństwa żywnościowego mają szczególne znaczenie. Zgodnie podkreślali, że dialog krajów naszego regionu i wspólne poszukiwanie rozwiązań są dziś potrzebne bardziej niż kiedykolwiek.

■ Sytuacja na rynkach rolnych

Sekretarz stanu Ryszard Bartosik poinformował, że sytuacja na rynku zbóż w Polsce jest trudna. – *Nadal borykamy się z problemami, mimo że od maja do 15 września 2023 r. obowiązywał unijny zakaz przywozu pszenicy, kukurydzy, rzepaku i słonecznika z Ukrainy. Magazyny są częściowo wypełnione jeszcze ubiegłorocznym zbożem, ponieważ rolnicy nie mieli gdzie sprzedać swoich płodów rolnych* – podkreślił wiceminister Bartosik.

Sekretarz stanu wyjaśnił, że wobec politycznej, a nie merytorycznej, decyzji Komisji Europejskiej o nieprzedłużeniu zakazu Polska wprowadziła 15 września 2023 r. krajowy zakaz przywozu pszenicy, kukurydzy, rzepaku i słonecznika oraz śruty i mąki

Pierwsze spotkanie ministrów ds. rolnictwa w ramach rocznego przewodnictwa Republiki Czeskiej w Grupie Wyszehradzkiej

z tych zbóż z Ukrainy. Tranzyt jest nadal dozwolony. – *Zakaz importu nie ograniczył tranzytu przez Polskę, a wręcz przyczynił się do jego wzrostu, zgodnie z pierwotnymi założeniami koncepcji korytarzy solidarnościowych – zauważył wiceminister Bartosik. – Podjęte przez nas działania mają na celu wyłączenie przywrócenie zachwianej równowagi rynkowej. Kierowaliśmy się poczuciem odpowiedzialności za sytuację w naszych krajach i los naszych producentów rolnych – wyjaśnił sekretarz stanu.*

■ Potrzeba systemowych rozwiązań

Ministrowie Grupy Wyszehradzkiej zgodzili się, że trzeba wypracować długofalowe, systemowe rozwiązania, które zapewnią uczciwe warunki konkurencji dla rolników z krajów naszego regionu.

– *Obecnie zagadnieniem najważniejszym dla Polski jest zbudowanie skutecznych, trwałych, wydajnych pod względem wielkości*

przewożonego ukraińskiego eksportu mechanizmów służących przewożeniu produktów ukraińskich przez terytorium UE do krajów trzecich – powiedział wiceminister Bartosik.

■ Skarga do WTO

Minister ds. rolnictwa Republiki Czeskiej w imieniu Grupy Wyszehradzkiej zaapelował do Ukrainy o wycofanie skargi – złożonej do Światowej Organizacji Handlu (WTO) przeciw Polsce, Słowacji i Węgrom – oraz o poszukiwanie rozwiązań poprzez dialog i konsultacje.

■ O leśnictwie i gospodarce leśnej

Podczas spotkania dyskutowano również nt. rosnącej fragmentaryzacji polityk związanych z lasami na poziomie UE oraz o potrzebie wzmocnienia spójności i synergii polityki w tym zakresie.

Wiceminister Bartosik podkreślił, że zarządzanie lasami to proces długofalowy, który powinien być oparty na wieloletnich doświadczeniach

i praktykach państw członkowskich. – *Podczas implementacji inicjatyw unijnych dotyczących leśnictwa konieczne jest branie pod uwagę zróżnicowanych krajowych uwarunkowań oraz uwzględnianie przez Komisję opinii przedstawianych przez państwa członkowskie UE. Leśnictwo wymaga specyficznego traktowania w polityce UE – powiedział sekretarz stanu. Wiceminister zaznaczył także, że leśnictwo i gospodarka leśna powinny pozostać w wyłącznej kompetencji państw członkowskich UE.*

Ministrowie ds. rolnictwa Grupy Wyszehradzkiej zgodzili się, że wszelkie inicjatywy dotyczące leśnictwa powinny być rozwijane z wykorzystaniem podejścia oddolnego, zgodnie z zasadą subsydiarności.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Nowe rynki zbytu

- Polska i Singapur uzgodniły wzór świadectwa weterynaryjnego dla karmy dla zwierząt domowych lub gryzaków zawierających składniki pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych na eksport z Polski do Singapuru. Świadectwo obowiązuje od 9 października 2023 r. W celu rozpoczęcia eksportu konieczne jest również wypełnienie formalności na poziomie biznesowym.
- Władze kubańskie zniosły zakaz importu mięsa drobiowego i jego produktów z Polski wyprodukowanych po 23 sierpnia br. Decyzja o ponownym otwarciu rynku kubańskiego jest wynikiem

odzyskania przez Polskę statusu kraju wolnego od wysoce zjadliwej grypy ptaków (H5N1).

- Służby weterynaryjne Wietnamu zatwierdziły świadectwo weterynaryjne dla mięsa wołowego i produktów z mięsa wołowego eksportowanych z Polski do Wietnamu.

W lipcu 2023 r. strona wietnamska potwierdziła możliwość stosowania nowego świadectwa zdrowia dla mięsa drobiowego i jego produktów eksportowanych z Polski do Wietnamu. Rozszerzyło to możliwości eksportowe o mięso kaczek i gęsi.

Polskie firmy mogą aplikować o miejsce na liście zakładów

uprawnionych do eksportu do Wietnamu prowadzonej przez wietnamski resort rolnictwa, zgodnie z dotychczasową procedurą.

- W sierpniu 2023 r. zniesiony został zakaz nałożony przez władze Filipin na polski drób. W związku z tym Polska zyskała możliwość eksportu na filipiński rynek mięsa drobiowego, produktów z mięsa drobiowego, jaj wylęgowych i piśkłąt jednodniowych.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW

tel. 22 623 24 71

Budowa i modernizacja laboratoriów badawczych

Rozstrzygnięto nabór z KPO

W sierpniu 2023 r. rozstrzygnięto nabór wniosków o wsparcie dla inwestycji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO): A2.4.1 Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego dla części inwestycji: budowa lub modernizacja laboratoriów instytutów.

Dzięki przyznanemu wsparciu stworzone zostaną lepsze warunki dla naukowców do prowadzenia prac badawczych, odpowiadających potrzebom polskiego rolnictwa.

W naborze udział wzięły państwowe instytuty badawcze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które finalnie otrzymają wsparcie na realizację przedsięwzięć na łączną kwotę 332 099 838,03 zł. W ramach realizowanych przedsięwzięć zaplanowana została budowa bądź modernizacja zaplecza naukowego znajdującego się w posiadaniu instytutów badawczych, w głównej mierze laboratoriów badawczych. Ponadto środki przeznaczone zostaną na zakup sprzętu oraz wyposażenia do laboratoriów, co znacznie ułatwi pracę naukowców przy prowadzeniu badań.

■ Podpisanie umów z instytutami badawczymi

W pierwszej połowie października br. w Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach podpisane zostały umowy między ministerstwem rolnictwa i rozwoju wsi a Państwowymi Instytutami Badawczymi na wsparcie inwestycji w ramach KPO.

Ostatecznymi odbiorcami wsparcia zostały cztery instytuty badawcze nadzorowane przez resort rolnictwa:

- Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin;
- Instytut Ogrodnictwa;
- Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa;
- Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich.

podpisanie umów minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus. – *Instytuty badawcze odgrywają kluczową rolę w dostarczaniu narzędzi i rozwiązań, pozwalających rolnikom na bardziej ekologiczne i efektywne uprawy* – dodał minister.

■ Cele inwestycji

Realizacja projektu przyczyni się do wzmocnienia zaplecza laboratoryjnego i doświadczalnego instytutów. Tym samym zwiększy ich konkurencyjność oraz pozytywnie

W pierwszej połowie października br. podpisane zostały umowy między ministerstwem rolnictwa i rozwoju wsi a czterema państwowymi instytutami badawczymi na wsparcie inwestycji w ramach KPO

– *Hodowla roślin to jedna z najważniejszych dziedzin sektora rolniczego. To właśnie dzięki badaniom i innowacjom w tej dziedzinie możemy zapewnić naszym rolnikom nowoczesne narzędzia, które pozwalają na produkcję wydajniejszą, bardziej ekologiczną i odporną na zmieniające się warunki klimatyczne* – podkreślił obecny na uroczystości

wpłyne na poprawę jakości prowadzonych przez nie badań. – *Tworzymy przestrzeń do współpracy z partnerami z kraju i zagranicy, zmierzamy do intensyfikacji działań w obszarze badań i rozwoju. Musimy się rozwijać i być konkurencyjni, a przede wszystkim pracować dla dobra polskiego rolnictwa* – powiedział minister Robert Telus.

Działania podejmowane przez instytuty przyczynią się do podniesienia kompetencji i kwalifikacji kadry specjalistów zajmujących się hodowlą roślin, a w konsekwencji wpłyną pozytywnie na rozpoznawalność danego ośrodka. Wprowadzenie inwestycji w życie umożliwi transfer wiedzy, wymianę

doświadczeń i dobrych praktyk między sektorem publicznym a prywatnym.

– *Naszym celem jest rolnictwo dostosowane do zrównoważonej produkcji i ochrony środowiska. Serdecznie dziękuję wszystkim pracownikom za zaangażowanie i wkład w rozwijanie naszej, polskiej wiedzy*

naukowej. Cieszę się, że inwestujemy w rodzimą naukę – podkreślił minister Robert Telus.

Departament Innowacji,
Cyfryzacji i Transferu Wiedzy
MRiRW
tel. 22 623 12 22

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Nauka dla przetwórstwa rolno-spożywczego

Pilotaż programu

Wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi Rafał Romanowski uczestniczył 5 października br. wspólnie z ministrem edukacji i nauki Przemysławem Czarnekem oraz prezesami spółdzielni mleczarskich i rektorami uczelni przyrodniczych w podpisaniu listu intencyjnego w sprawie pilotażu programu „Nauka dla przetwórstwa rolno-spożywczego”.

■ Cel programu

Głównym celem programu jest przeprowadzenie badań naukowych wspierających sektor mleczarski w zakresie innowacyjnej i bezpiecznej produkcji, przy zachowaniu dobrych praktyk na rzecz ochrony środowiska

w aspekcie postępujących zmian klimatycznych.

– *Sektor mleczarski dociera bezpośrednio do naszych konsumentów, ale także doskonale odnajduje się na światowych rynkach. To będzie projekt służący produkcji wyrobów celowanych do konkretnych grup*

odbiorców: dzieci, osób starszych czy też sportowców. Będzie też służył zwiększeniu konkurencyjności polskich produktów mleczarskich na światowych rynkach – powiedział wiceminister Rafał Romanowski.

Minister Przemysław Czarnek poinformował, że resort edukacji i nauki przeznacza na pilotażowy program „Nauka dla przetwórstwa rolno-spożywczego” 100 milionów złotych. Zapowiedział również, że pozytywne efekty pilotażu pozwolą na zwiększenie tych środków w przyszłości.

Inicjatywa zakłada ścisłą współpracę spółdzielni mleczarskich i uczelni przyrodniczych. Dotyczy ona m.in. pisania doktoratów i odbywania praktyk przez studentów uczelni przyrodniczych w zakładach mleczarskich.

■ Organizacje uczestniczące w projekcie

W projekcie uczestniczy 6 uczelni:

- Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie,
- Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu,
- Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie,

Wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi Rafał Romanowski podpisał list intencyjny w sprawie pilotażu programu „Nauka dla przetwórstwa rolno-spożywczego”

- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
- Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu,
- Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; oraz 8 mleczarni:
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie,
- Spółdzielca Mleczarnia Spomlek,
- Spółdzielnia Mleczarska Mlepol,
- Spółdzielnia Mleczarska Mlekovita,
- Grupa Polmlek,
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Łowiczu,
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy,

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sierpcu.

■ Trzy obszary badawcze

Program obejmuje następujące obszary badawcze:

- Obszar I: Panel nowatorskich badań do analizy surowca i wyrobu mleczarskiego w kierunku poprawy jego bezpieczeństwa, jakości, walorów prozdrowotnych;
- Obszar II: Innowacyjne rozwiązania wspierające działania prośrodowiskowe polskich zakładów mleczarskich;
- Obszar III: Popularyzowanie spożycia wyrobów mleczarskich oraz opracowanie innowacyjnego modelu upowszechniania nowej

wiedzy o produktach mleczarskich w aspekcie ich właściwości prozdrowotnych.

■ Realizacja projektu

Projekt będzie realizowany w latach 2023–2027.

Każda uczelnia otrzyma dotację w kwocie 16 120 000 zł, a Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie jako lider projektu – 19 400 000 zł. Łącznie w ciągu pięciu lat uczelnie na badania otrzymają w ramach projektu 100 mln zł.

Departament Innowacji, Cyfryzacji
i Transferu Wiedzy MRiRW
tel. 22 623 12 22

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Nagrody za wdrażanie postępu w rolnictwie

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus przyznał nagrody za osiągnięcia w zakresie wdrażania postępu w rolnictwie, rozwoju wsi, rynkach rolnych i rybołówstwie. Uroczystość odbyła się 4 października br. w Narodowym Instytucie Kultury i Dziedzictwa Wsi.

Minister Robert Telus uhonorował wybitne osiągnięcia oraz zaangażowanie w rozwijanie rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich, rynków rolnych i rybołówstwa. Nagrodzone za pracę nad innowacjami zostały państwowe instytuty badawcze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które swoim podejściem wniosły istotny wkład w rozwój polskiego rolnictwa oraz w zapewnienie jego konkurencyjności na rynku międzynarodowym. Nagrody w imieniu ministra wręczyła sekretarz stanu Anna Gembicka.

■ Nagrodzeni

– Nagrody te od kilkunastu już lat funkcjonują w naszym środowisku,

jednakże w tym roku odślaniamy przed Państwem ich nową konkursową formułę. Udało się nam także znacznie zwiększyć pulę środków finansowych przeznaczonych na nagrody. Pragniemy w ten sposób docenić Państwa wkład i zaangażowanie, a także chcemy nadać tej nagrodzie i całemu wydarzeniu odpowiednią rangę, w podziękowaniu za Państwa pracę badawczą, naukową i wdrożeniową – powiedziała wiceminister Anna Gembicka podczas uroczystości.

Nagrody i wyróżnienia otrzymali:

- I nagroda: Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy za projekt badawczy pn. Wdrożenie selekcji wspomaganą markera- mi genetycznymi jako narzędzia

wspierającego pracę hodowlaną u koni czystej krwi arabskiej;

- II nagroda: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy za projekt badawczy pn. Opracowanie i wdrożenie programu INTER-NAW;
- III nagroda – Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy za projekt badawczy pn. Restytucja, ochrona i implementacja do hodowli kóz rasy karpackiej;
- wyróżnienie: Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy za osiągnięcie pn. Zastosowanie mikroorganizmów i otoczkowania nasion dla poprawy żyzności gleb i plonu roślin w ekologicznej i konwencjonalnej uprawie roślin

Za pracę nad innowacjami nagrodzone zostały państwowe instytuty badawcze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które swoim podejściem wniosły istotny wkład w rozwój polskiego rolnictwa oraz w zapewnienie jego konkurencyjności na rynku międzynarodowym

bobowatych – opracowanie innowacyjnej technologii dla zwiększenia wzrostu i plonowania roślin bobowatych;

- wyróżnienie: Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich – Państwowy Instytut Badawczy za osiągnięcie pn. Produkcja zdrowych sadzonek szaflarii lekarskiej z kultur in vitro oraz rosiczek w sterylnych pudełkach do celów ozdobnych, przyprawowych i poprawy kondycji zdrowotnej społeczeństwa;
- wyróżnienie: Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy za osiągnięcie pn. Technologia obróbki mechanicznej karpia w gospodarstwach akwakultury i w zakładach przetwórstwa ryb. Poradnik.

■ Debata

To ważne wydarzenie stało się również okazją do budowania relacji oraz wymiany doświadczeń między przedstawicielami sektora rolniczego, naukowcami, a także decydentami rządowymi. Jednym z głównych punktów programu była debata pt. Rola i wykorzystanie badań naukowych w rozwoju zrównoważonego rolnictwa.

W debacie wzięli udział:

- sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Anna Gembicka;
- prof. dr hab. Jarosław Borys, rektor Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, przewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych;
- dr inż. Jacek Orzeł, dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju;
- dr inż. Michał Rokicki, dyrektor Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego.

Prelegenci, będący ekspertami w swoich dziedzinach, omówili znaczenie badań naukowych w doskonaleniu praktyk rolniczych oraz w tworzeniu nowych, innowacyjnych rozwiązań. W trakcie debaty wiceminister Gembicka poruszyła ważną i rewolucyjną kwestię wykorzystania potencjału sztucznej inteligencji w rolnictwie.

Sekretarz stanu pochyliła się również nad kwestią wyzwań, które obecnie stoją przed polskim rolnictwem. – *Współczesne rolnictwo staje wobec wielu wyzwań, które mają wpływ na jego zrównoważony*

rozwoj i zdolność do zapewnienia żywności dla rosnącej populacji światowej. Główne wyzwania, którym musimy sprostać, to zmiany klimatyczne (w tym degradacja środowiska i utrata różnorodności biologicznej), bezpieczeństwo żywności oraz zrównoważony rozwój obszarów wiejskich – powiedziała wiceminister.

Dyrektor Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego podkreślił, jak istotne jest wdrażanie wyników i efektów badań naukowych do praktycznego wykorzystania przez rolników. Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju zwrócił uwagę na to, jak ważne jest zapewnienie bezpieczeństwa łańcuchów dostaw w polskim rolnictwie. Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu zauważył, że kluczem do osiągnięcia sukcesu w nauce jest współpraca. Zaapelował o zmianę postrzegania rolników przez społeczeństwo.

**Departament Innowacji, Cyfryzacji
i Transferu Wiedzy MRiRW
tel. 22 623 12 22**

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Fitosanitarna certyfikacja zbóż eksportowanych poza UE

Fitosanitarna certyfikacja zbóż jest jednym z kluczowych zadań realizowanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) w zakresie kontroli towarów przeznaczonych na eksport poza Unię Europejską. Wydawany przez Inspekcję dokument w większości przypadków warunkuje możliwość eksportu zboża przez przedsiębiorcę.

Zboża podlegają określonym wymaganiom fitosanitarnym przy eksporcie do wielu państw ze względu na fakt, że mogą być na nich przenoszone organizmy szkodliwe dla roślin (np. zarodniki grzybów chorobotwórczych). Dokumentem wydawanym przez PIORiN w przypadku takiego eksportu lub reeksportu jest świadectwo fitosanitarne. Stanowi ono potwierdzenie, że zostały spełnione importowe wymagania fitosanitarne kraju przeznaczenia przesyłki.

Eksport obejmuje wywóz zbóż pochodzenia krajowego lub unijnego, natomiast w przypadku reeksportu mamy do czynienia z wywozem z Polski zbóż pochodzących spoza Unii, które pierwotnie były do UE zaimportowane.

■ Wydane świadectwa sanitarne

W latach 2018–2022 w jednostkach organizacyjnych PIORiN wydano ponad 5,4 tys. świadectw fitosanitarnych (śf) dla przesyłek różnych zbóż eksportowanych z Polski. Najwięcej świadectw wydano w tym okresie dla pszenicy – 2486, co stanowi niemal 46 proc. wszystkich dokumentów fitosanitarnych wydanych dla zbóż w tym okresie.

■ Dominacja pszenicy w eksporcie

Z punktu widzenia wyeksportowanego tonażu zbóż, gdy przesyłkom towarzyszyły wydane przez PIORiN świadectwa fitosanitarne, również wyraźnie dominowała pszenica, gdzie w omawianym

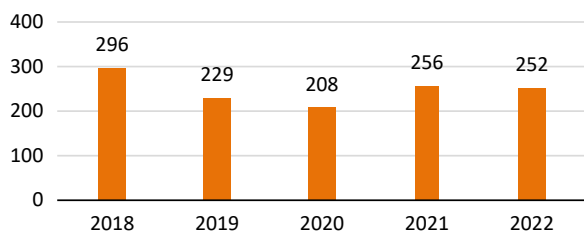
okresie wyeksportowano jej z Polski ponad 10 mln ton. Stanowi to 98 proc. tonażu wszystkich wyeksportowanych w omawianym okresie zbóż.

W 2023 r. (od stycznia do września) zostało wydanych przez PIORiN 646 świadectw fitosanitarnych dla pszenicy, co stanowi 68 proc. wszystkich wydanych w tym okresie certyfikatów dla zbóż (w sumie 949). Wydane świadectwa fitosanitarne dla pszenicy były adresowane/kierowane do 56 krajów trzecich (spoza UE).

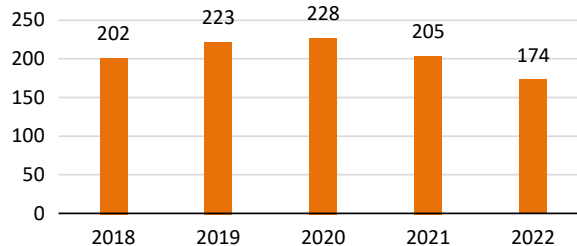
Tonaż wszystkich przesyłek pszenicy wyniósł w okresie trzech kwartałów 2023 r. 3 598 759 ton, co stanowi 99 proc. tonażu wyeksportowanych w tym roku zbóż z Polski (razem 3 601 919 ton).

Liczba świadectw fitosanitarnych w latach 2018–2022 dla:

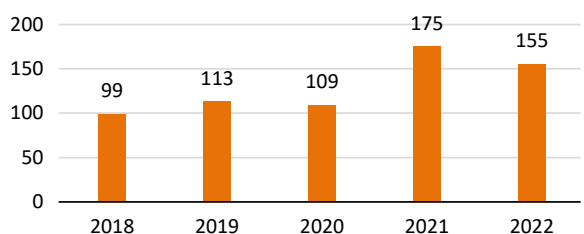
jęczmienia

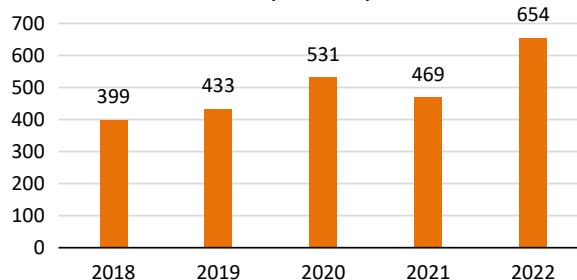
kukurydzy

owsa

pszenicy

■ Ułatwienia w obsłudze fitosanitarnej

Uznając złożoną sytuację na rynku zbóż i wychodząc naprzeciw potrzebom polskich producentów i przedsiębiorców, PIORiN wprowadziła w bieżącym roku szereg ułatwień w zakresie obsługi fitosanitarnej zbóż przeznaczonych na eksport. Szczególne znaczenie ma podpisanie 20 kwietnia 2023 r. przez Głównego

Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa porozumienia z przedstawicielami branży zbożowej (Prezesem Izby Zbożowo-Paszowej). Najważniejsze uzgodnienia dotyczą:

- sposobu wykonywania zabiegów fumigacji zboża przeznaczonego na eksport;
- zasad wydawania przez inspektorów PIORiN świadectw fitosanitarnych;

- zasad przedkładania przez eksporterów pozwoleń importowych;
- badań laboratoryjnych wykonywanych na potrzeby wydania dokumentów fitosanitarnych.

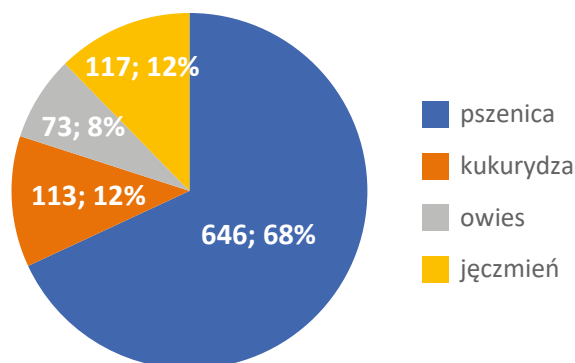
■ Nowe rynki zbytu

W ramach działań w zakresie otwierania nowych rynków zbytu dla polskich zbóż, dzięki staraniom Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, sfinalizowano w czerwcu 2023 r. ze stroną wenezuelską procedurę ustalenia importowych wymagań fitosanitarnych dla polskiej pszenicy. Po spełnieniu tych warunków może być ona eksportowana do Wenezueli.

Biuro Nadzoru Fitosanitarne
i Współpracy Międzynarodowej
PIORiN
tel. 22 652 93 35

Zdjęcie: Africa Studio, Stock.adobe.com

Liczba świadectw fitosanitarnych wydanych dla zbóż w pierwszych trzech kwartałach 2023 roku (liczba/udział procentowy)

Szkoły rolnicze

Kontynuacja procesu przejmowania szkół rolniczych przez MRiRW ma bezpośredni wpływ na wdrażanie postępu w rolnictwie. W latach 2017–2022 zostało przejętych 16 szkół. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi obecnie nadzoruje 63 szkoły rolnicze w całym kraju, dzięki czemu ma bezpośredni wpływ na poziom przygotowywanych kadr rolniczych.

Szkoły rolnicze prowadzone i nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyposażają uczniów, przyszłych producentów rolnych, w wiedzę i umiejętności niezbędne do zarządzania gospodarstwem lub przedsiębiorstwem rolnym. Są jednym z ogniw transferu wiedzy do praktyki oraz kreowania procesów innowacji gospodarczych i społecznych, służących zwiększaniu konkurencyjności polskiego rolnictwa. Rozwój sieci szkół resortowych, który dokonuje się w ciągu ostatnich pięciu lat, daje realną szansę na właściwe przygotowanie kadr rolniczych w kontekście wyzwań stojących przed nowoczesnym rolnictwem oraz obszarami wiejskimi.

Kształcenie w resortowych szkołach rolniczych odbywa się w zawodach obejmujących takie obszary, jak: produkcja rolnicza, ogrodnictwo, technika rolnicza, przetwórstwo spożywcze, agrobiznes, kształtowanie krajobrazu, turystyka wiejska, usługi gastronomiczne, rybactwo śródlądowe, inżynieria środowiska i melioracja oraz weterynaria. Oferta w poszczególnych szkołach jest corocznie dostosowywana do potrzeb regionu oraz do predyspozycji i zainteresowań młodzieży.

■ Baza dydaktyczna i warunki kształcenia

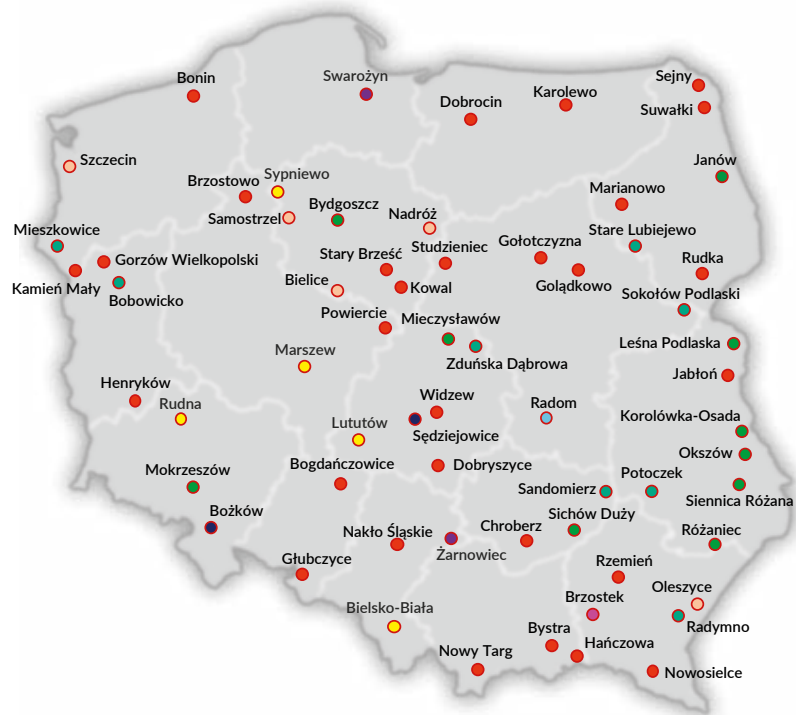
Bazę dydaktyczną kształcenia praktycznego stanowią szkolne warsztaty i pracownie dydaktyczne oraz szkolne gospodarstwa rolne, a także gospodarstwa rolników indywidualnych,

zakłady przetwórcze i placówki gastronomiczno-hotelarskie.

Szkoły rolnicze prowadzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w większości dysponują własnymi gospodarstwami rolnymi i zapewniają korzystanie z nowoczesnego parku maszynowego. Do dyspozycji uczniów i nauczycieli pozostają kombajny zbożowe, dobrej klasy ciągniki, agregaty uprawowo-siewne i inne maszyny potrzebne w nowoczesnym gospodarstwie rolnym.

Szkoły, w zależności od potrzeb, mogą pochwalić się najnowszymi i pokazowymi pracowniami do kształcenia zawodowego. Są

to m.in. pracownie: weterynaryjne (Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego (ZSKCR) Nowy Targ, ZSKCR Nakło Śląskie, ZSKCR Bydgoszcz), żywieniowe (ZSKCR Brzostowo, ZSKCR Rzemień, ZSKCR Gołdkowo), architektury krajobrazu (ZSKCR Bonin, ZSKCR Dobrocin) oraz urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. Ponadto ZSKCR w Rzemieniu i ZSKCR w Janowie dysponują halami uprawowymi pozwalającymi na wykonywanie ćwiczeń z zakresu kształcenia praktycznego niezależnie od pory roku i panującej pogody, a placówka w Zduńskiej Dąbrowie może poszczycić się oborą edukacyjną

Sieć szkół resortu rolnictwa

Źródło: Opracowanie Departamentu Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej

z robotem udojowym i systemem zarządzania stadem.

Szkoły prowadzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi są położone w atrakcyjnym otoczeniu malowniczych terenów. Bywa także, że mieszczą się w zabytkowych zespołach pałacowo-parkowych. Minister prowadzi również szkoły w dużych miastach, np. w Bydgoszczy, Suwałkach, Sandomierzu lub Nowym Targu. Bez względu na to, gdzie znajdują się szkoły, uczniowie wskazują przede wszystkim na rodzinną i przyjazną atmosferę w nich panującą oraz na otrzymywane doskonałe przygotowanie zawodowe.

Dla uczniów uczących się poza miejscem stałego zamieszkania wiele szkół resortowych oferuje zakwaterowanie w internacie. Najczęściej są to wyremontowane, dobrze wyposażone obiekty, np. w ZSCKR w Studzieńcu, Mieszkowicach, Karolewie.

■ Dodatkowe możliwości

Uczniowie, poza wiedzą i umiejętnościami związanymi z kierunkiem kształcenia, mogą zdobywać uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi – najczęściej ciągnikiem, ale w przypadku niektórych zawodów przewidziano również naukę jazdy samochodem. Do tego celu szkoły wyposażone są w place manewrowe i pojazdy służące do nauki jazdy.

Zachętą dla młodzieży do podejmowania nauki w resortowych szkołach rolniczych są innowacje pedagogiczne. Najciekawsze z nich to:

- *Enoturystyka – turystyka winiarska oraz Uprawa i wykorzystywanie roślin zielarskich* (ZSCKR Bystra);
- *Organizacja gospodarstw ekologicznych* (ZSCKR Hańczowa);
- *Florystyka i dekorowanie wnętrza* (ZSCKR Sokołów Podlaski);
- *Programowanie systemów agrotechnicznych rolnictwa precyzyjnego* (ZSCKR Siennica Różana).

Proces udojowy z zastosowaniem nowoczesnego robota ASTRONAUT 4 firmy LELY w ZSCKR w Zduńskiej Dąbrowie

W kilku szkołach otwarto klasy mundurowe, w których jest realizowany program *Bezpieczeństwo pożarowe i cywilne ludności* (ZSCKR: Mieczysławów, Sejny, Sokołów Podlaski).

Uczniowie mają również możliwość rozwijania swoich pasji. W ZSCKR w Sokołowie Podlaskim prowadzone są np. zajęcia *Teatr? Moja pasja...* W ZSCKR w Bogdańczowicach działa koło fotograficzne, a w ZSCKR w Bobowicku, w Mokrzeszowie oraz Potoczku odbywa się nauka jazdy konnej. W ZSCKR w Różańcu organizuje się warsztaty kulinarne dla rodziców i uczniów *Mamy gotują z córkami*. W ramach warsztatów, pod kierunkiem mistrza kuchni, odbywają się cykliczne zajęcia *Kuchnia azjatycka i kuchnia włoska*.

Młodzież, podczas licznych imprez lokalnych, regionalnych i resortowych, prezentuje swoje zdolności artystyczne – muzyczne, aktorskie i recytatorskie, a także umiejętności kulinarne. W szkołach działają zespoły pieśni i tańca promujące folklor, co sprzyja rozwojowi umiejętności interpersonalnych uczniów, integracji społeczności szkolnej oraz współpracy ze środowiskiem lokalnym (ZSCKR:

Golądkowo, Okszów). W ZSCKR w Bydgoszczy, Powierciu i Potoczku popularnością cieszą się zespoły wokalnoinstrumentalne, wykonujące muzykę popularną.

■ Osiągnięcia

Uczniowie szkół prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi odnoszą sukcesy w wielu konkursach, olimpiadach wiedzy i umiejętności oraz w turniejach sportowych. Największą popularnością cieszą się: Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Rolniczych, Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Ergonomii i Bezpieczeństwie Pracy w Rolnictwie, Olimpiada Wiedzy o Żywności, Wojewódzka Olimpiada Wiedzy o Ekologii i Ochronie Środowiska oraz Olimpiada Wiedzy o Odnawialnych Źródłach Energii. Nierzadko laureaci konkursów uzyskują indeksy szkół wyższych.

Mówiąc o sukcesach uczniów szkół rolniczych, nie można pominąć ich dokonań w dyscyplinach sportu, m.in. w piłce nożnej, także dziewcząt (ZSCKR Bogdańczowice), badmintonie (ZSCKR Głubczyce), tenisie stołowym (ZSCKR Jabłoń), podnoszeniu ciężarów (ZSCKR Dobryczyce) i zapasach (ZSCKR Karolewo). Swoje osiągnięcia uczniowie

zawdzięczają ciężkiej pracy pod fachową opieką nauczycieli wychowania fizycznego oraz, w wielu wypadkach, bardzo dobrej bazie sportowej, którą dysponują szkoły resortowe. W tym miejscu należy wspomnieć o nowoczesnych obiektach sportowych w Bydgoszczy, Janowie, Potoczku, Mieszkowicach, Sokołowie Podlaskim, Nowosielcach i nowo powstającej w Kowalu.

turystycznie miejscach, co pozwala jej na poszerzenie horyzontów i doskonalenie umiejętności językowych. Uczniowie wyjeżdżają do Wielkiej Brytanii, Niemiec, Grecji, Portugalii, Irlandii, Włoch, Hiszpanii, Francji, Szwajcarii, Słowacji, Węgier i Cypru.

Dzięki projektom unijnym uczniowie mogą zdobywać dodatkowe umiejętności na kursach organizowanych w szkołach. Są to

Uczniowie, poza wiedzą i umiejętnościami związanymi z kierunkiem kształcenia, mogą zdobywać dodatkowe umiejętności na kursach organizowanych w szkołach. Są to m.in. kursy kombajnisty

Szkoły prowadzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi trafiają do rankingu najlepszych liceów i techników w Polsce, który co roku ogłasza Fundacja Edukacyjna Perspektywy.

■ Programy unijne w szkołach

Szkoły prowadzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi korzystają ze środków unijnych pozyskiwanych z różnych programów. Są to m.in.: Regionalne Programy Operacyjne, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój i ERASMUS+. Dzięki tym programom młodzież uczestniczy w wizytach studyjnych i odbywa staże za granicą, często w atrakcyjnych

m.in. kursy: menagera gastronomii, carvingu (dekoracji z warzyw), barmana, baristy, kelnera, obsługi kas fiskalnych, a także inseminacji bydła i trzody chlewnej oraz kombajnisty.

■ Modernizacja i przebudowa placówek

W budynkach szkolnych są prowadzone prace termomodernizacyjne, polegające na przebudowie instalacji centralnego ogrzewania, wymianie okien, ociepleniu ścian i wymianie dachów na budynkach. Remontowane są ciągi komunikacyjne i chodniki. Ponadto przebudowywane i rozbudowywane są pracownie dydaktyczne, sale gimnastyczne, budynki gospodarcze oraz place manewrowe do nauki

jazdy. Szkoły dokonują również zakupów wyposażenia obiektów i pracowni dydaktycznych, tj. ciągników, kombajnów i samochodów do nauki jazdy, wyposażenia pracowni gastronomicznych, architektury krajobrazu i innych.

Finansowanie resortowych szkół rolniczych odbywa się na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych (Dz.U. 2009 nr 157 poz. 124). W ramach posiadanych środków budżetowych możliwa jest systematyczna budowa, rozbudowa i przebudowa obiektów szkolnych, infrastruktury technicznej i sanitarnej.

■ Działania uzupełniające w zakresie szkolnictwa zawodowego

W ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) przewidziano działania na rzecz rozwoju umiejętności i kwalifikacji w trzech obszarach:

- kształcenia zawodowego;
- szkolnictwa wyższego;
- uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

Działania w zakresie szkolnictwa zawodowego ukierunkowane zostały na skuteczną współpracę szkół, w tym zawodowych, uczelni, pracodawców oraz ośrodków badawczo-rozwojowych. Pozwoli to na bieżąco monitorować potrzeby i oczekiwania poszczególnych branż zawodowych i odpowiednio kierować kształcenie potencjalnych pracowników.

Przestrzenia dla lepszej współpracy edukacji z biznesem i nauką będą branżowe centra umiejętności, które będą działały przy szkołach branżowych. Celem utworzenia branżowych centr umiejętności jest wsparcie przygotowania kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w poszczególnych branżach, poprzez:

- zapewnienie przestrzeni dla trwałej współpracy biznesu

Boisko wraz z bieżnią w ZSKKR w Sokolowie Podlaskim

z edukacją zawodową na wszystkich poziomach kształcenia zawodowego;

- wdrożenie koncepcji doskonałości w polskim systemie kształcenia zawodowego.

Na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostało znowelizowane rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 991). Wpisano następujące dodatkowe umiejętności zawodowe:

- *Prowadzenie przedsiębiorstwa rolnego zgodnie z zasadami nowoczesnego zarządzania*, które pozwoli efektywnie nauczać zagadnień ekonomicznych, zwłaszcza tych przydatnych w praktyce życia codziennego i biznesie.

- *Prowadzenie gospodarstwa rolnego w systemie rolnictwa ekologicznego* – tu nacisk został położony na strategię oraz przepisy prawne, w szczególności Europejski Zielony Ład, Strategię „Od pola do stołu”, Strategię „Na rzecz bioróżnorodności”, jak również Plan Działań na Rzecz Rozwoju Produkcji Ekologicznej. Rozwój tego sektora wymaga zbudowania świadomości na temat tego, jak faktycznie wygląda

gospodarowanie zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego.

W struktury istniejących zespołów szkół zostały włączone centra kształcenia ustawicznego, które organizują kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych, a także inne formy pozaszkolne, umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe.

■ Współpraca MRiRW z MEiN

Za polski system oświaty, którego częścią jest system kształcenia zawodowego, jak również za sprawy

związane z rozwojem nauki w Polsce, kształceniem studentów oraz funkcjonowaniem szkół wyższych, odpowiada Minister Edukacji i Nauki.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ma wpływ na jakość kształcenia rolniczego na poziomie szkolnictwa średniego. Na taką możliwość wskazują przepisy ustawy *Prawo oświatowe* (Dz.U. 2017 poz. 59), pozwalające MRiRW na współpracę z MEiN w realizacji zadań, które głównie dotyczą:

- ramowych planów nauczania;
- podstaw programowych kształcenia w zawodach rolniczych;
- wykreślenia lub wprowadzania nowych zawodów do klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego.

Dzięki temu Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi współuczestniczy w działaniach mających na celu:

- modyfikację treści kształcenia;
- weryfikację zawodów w dostosowywaniu do współczesnych wymogów rynku pracy.

Departament Oświaty
i Polityki Społecznej
MRiRW

tel. 22 623 15 75

Zdjęcia: archiwum MRiRW, Wolfgang Jargstorff.Stock.adobe.com

Dla uczących się poza miejscem stałego zamieszkania wiele szkół resortowych oferuje zakwaterowanie w internacie. Wyremontowany, dobrze wyposażony internat czeka m.in. na uczniów ZSKKR w Bogdańcownicach

Jesteśmy z Wami od 100 lat

Konferencja, która odbyła się 13 i 14 września 2023 r. na terenie Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, była głównym wydarzeniem w ramach obchodów 100-lecia doradztwa rolniczego w Polsce.

Konferencję zorganizował Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Jubileuszowa konferencja była doskonałą okazją nie tylko do podsumowania dokonań państwowego doradztwa rolniczego w Polsce, lecz także do dyskusji

Gembicką oraz przewodniczącym Rady ds. Rolnictwa i Obszarów Wiejskich przy Prezydencie RP Janem Krzysztofem Ardanowskim. Minister Telus oraz przewodniczący Rady wręczyli osobom zasłużonym na rzecz rolnictwa Krzyże Zasługi. Odbył się również finał ogólnopolskiego konkursu na Doradcę Roku.

i rozwoju rolnictwa ekologicznego czy doradztwa na rzecz skracania łańcuchów dostaw. Dyskutowano także o doradztwie ekonomicznym i finansowym, doradztwie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, praktycznych formach i metodach pracy doradczej oraz roli doradztwa w systemie wiedzy i innowacji w rolnictwie AKIS.

Nie zabrakło niezwykle ciekawych dyskusji, a nawet praktycznych pokazów z zakresu innowacyjnego rolnictwa przyszłości, którego celem jest promowanie

Minister Robert Telus, przewodniczący prezydenckiej Rady ds. Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Jan Krzysztof Ardanowski i wiceminister Anna Gembicka wraz z wyróżnionymi

nad jego przyszłymi zadaniami, dzielenia się wiedzą i nawiązywania kontaktów.

Dwa dni konferencji to niezwykle efektywny i owocny czas dla wszystkich jej uczestników. To podkreślenie, że sto lat doradztwa rolniczego to sto lat niesienia rolnikom pomocy oraz wprowadzania postępu w rolnictwie i na wsi. To także sto lat oddanej pracy doradców – fachowców, opiekunów i pasjonatów.

W spotkaniu wzięło udział około 300 osób na czele z ministrem rolnictwa i rozwoju wsi Robertem Telusem, sekretarzem stanu Anną

Uczestnicy konferencji reprezentowali doradztwo, naukę rolniczą, samorząd rolniczy, organizacje branżowe i administrację publiczną.

Podczas sesji plenarnej „Doradztwo rolnicze dzisiaj i jutro” uczestnicy konferencji mieli okazję zapoznać się z doradztwem z punktu widzenia ministerstwa, Komisji Europejskiej, rolników, nauki oraz samych doradców. Uczestnicy wzięli też udział w tematycznych panelach dyskusyjnych, dotyczących doradztwa technologicznego, doradztwa na rzecz klimatu i gospodarki wodnej w rolnictwie, doradztwa na rzecz ochrony środowiska

zrównoważonego i konkurencyjnego rolnictwa – takiego, które osiąga więcej przy mniejszych nakładach i funkcjonuje w harmonii ze środowiskiem naturalnym.

Wszystkim doradcom i uczestnikom konferencji życzymy satysfakcji z wykonywanej pracy, obfitującej w sukcesy polskiego rolnictwa. Bo – jak mówią sami doradcy: Sukcesy naszych rolników są naszymi sukcesami.

**Departament Innowacji, Cyfryzacji
i Transferu Wiedzy MRiRW
tel. 22 623 12 22**

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Wsparcie dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich

Z okazji obchodzonego w 2023 r. jubileuszu 100-lecia doradztwa rolniczego prezentujemy dorobek kolejnych ośrodków doradztwa rolniczego, tym razem: Lubelskiego w Końskowoli oraz Mazowieckiego w Płońsku.

LUBELSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO (LODR) W KOŃSKOWOLI

Dużą rolę w realizacji nowych wyzwań odgrywa szacunek dla tradycji. Oddaje to dobrze cytat z C.K. Norwida: *Żeby widzieć drogę przyszłą, trzeba wiedzieć, skąd się przyszło*. Mówiąc o historii Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (LODR) w Końskowoli, trudno nie wspomnieć o korzeniach i tradycji

szkółkarstwa tego regionu. Są one związane z Pożogiem, gdzie obecnie znajdują się obiekty doświadczalno-wdrożeniowe ośrodka.

Długa i piękna tradycja wiąże się z osobą księżnej Izabeli Czartoryskiej, która w 1804 r. założyła ogród w stylu angielskim. Swoje doświadczenia w zakresie planowania, sadzenia i pielęgnowania roślin zawarła w książce „Myśli różne o sposobie zakładania ogrodów”. W 1863 r. majątek Końskowola został przekazany Instytutowi

Politechnicznemu i Rolniczo-Leśnemu w Puławach jako gospodarstwo wzorcowe, w którym studenci mogli odbywać praktyki.

■ Praca doradców

Doradcy z Końskowoli specjalizują się w różnych dziedzinach produkcji rolniczej. Oferują doradztwo agrotechniczne i gospodarcze w zakresie technologii upraw rolniczych, ogrodnictwa, ekologii, ekonomiki produkcji oraz pozyskiwania funduszy europejskich. Współpracują z instytucjami rolniczymi, samorządami i instytucjami naukowymi. Stale podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe. Organizują szkolenia, kursy, wystawy oraz prowadzą działalność informacyjną i wydawniczą.

■ Dni Otwartych Drzwi

Dni Otwartych Drzwi, które w Końskowoli po raz pierwszy odbyły się 2 lipca 1978 r., z czasem stały się stałym punktem działalności ośrodka. W każdą ostatnią niedzielę czerwca dla przybywających tu gości przygotowywany jest ciekawy program: wykłady, prezentacje, wystawa maszyn i urządzeń rolniczych, warsztaty kulinarne i szereg innych atrakcji. Dużym zainteresowaniem cieszą się Pasięka Hodowlana „Pożóg” oraz pokazy zastosowania dronów i maszyn do pobierania próbek glebowych.

■ Nowe wyzwania

LORD bierze udział w szeregu projektów, m.in. promuje współpracę w zakresie tworzenia i funkcjonowania grup operacyjnych Europejskich Partnerstw Innowacji (EPI) na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa. Jest uczestnikiem projektu AgroFossil-Free realizowanego w ramach programu Horyzont 2020. Od

Dużym zainteresowaniem gości Dni Otwartych Drzwi cieszą się pokazy zastosowania dronów i maszyn do pobierania próbek glebowych.

2021 r. jest współorganizatorem „Lubelskiego Forum Innowacji w Rolnictwie”, którego celem jest przekazywanie najnowocześniejszych osiągnięć nauki oraz prezentacja innowacyjnych rozwiązań stosowanych w rolnictwie. Udział różnych środowisk w konferencji umożliwia transfer wiedzy i innowacji, co sprzyja sieciowaniu kontaktów między wielosektorowymi grupami odbiorców.

MAZOWIECKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO (MODR) – ODDZIAŁ POŚWIĘTNE W PŁOŃSKU

W sierpniu 1923 r. Sejmik Płoński powołał do życia Ognisko Kultury Rolnej i Zakład Doświadczalny w Poświętnem – pierwszą placówkę doradztwa rolniczego w Polsce. Jej celem było wspieranie rozwoju rolnictwa na Mazowszu. Od początku istnienia placówki dużą wagę przywiązywano do doświadczeń. Prowadzono badania z zakresu m.in. uprawy zbóż, buraków cukrowych i ziemniaków, a także doświadczenia nawozowe. Równolegle rozwijano hodowlę bydła i działalność ogrodniczą. Prowadzono obserwacje meteorologiczne.

Z czasem miejsce to stało się symbolem kultury rolniczej na Mazowszu. Zakład poddawany był kilkakrotnie reorganizacji. Od 2005 r. doradztwo na Mazowszu realizuje Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie i sześcioma oddziałami w terenie – w tym Oddziałem Poświętne w Płońsku (oddziały znajdują się także w miejscowościach: Bielice, Ostrołęka, Płock, Siedlce oraz Radom).

■ Doradztwo dzisiaj

Mimo upływu 100 lat idea doradztwa nie uległa zmianie. Pracownicy jak dawniej wspierają rolników swoim doświadczeniem i wiedzą niezbędną w prowadzeniu gospodarstw rolnych. Prowadzą doświadczenia, doradzają w zakresie ekonomiki i rachunkowości rolnej. Pomagają przy wdrażaniu nowych technologii oraz wypełnianiu wniosków o dofinansowanie. Organizują

szkolenia, konferencje i targi. Promują zdrowy tryb życia. Promują produkty tradycyjne i regionalne.

W ostatnim sezonie wegetacyjnym pracownicy Działu Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa Oddział Poświętne w Płońsku założyli 1060 poletek, w tym na zlecenie COBORU 471 poletek Porejstrowego Doświadczalnictwa Odmianowego z pszenicą ozimą i jarą, jęczmieniem ozimym i jarym oraz kukurydzą. W ramach doświadczeń polowych MODR współpracuje również z firmami hodowlano-nasiennymi oraz chemicznymi.

■ Myślmy o przyszłości

Mając świadomość, że to od młodego pokolenia zależy rozwój sektora rolnego oraz zaspokojenie potrzeb żywieniowych przyszłych pokoleń, doradcy wspierają przyszłych rolników. Pomagają młodym ludziom w określeniu drogi zawodowej, prezentują im możliwości dobrego wykorzystania potencjału ziemi i zasobów naturalnych oraz przedstawiają ekonomiczne przesłanki do pozostania na wsi i kultywowania tradycji rolniczej.

LODR w Końskowoli

tel. 81 889 06 54

MODR Warszawa Oddział Poświętne w Płońsku

tel. 23 663 07 00

Departament Innowacji, Cyfryzacji

i Transferu Wiedzy MRiRW

tel. 22 623 12 22

Zdjęcia: archiwum LODR i MODR

Doradcy MODR pomagają młodym ludziom w określeniu drogi zawodowej, prezentują im możliwości dobrego wykorzystania potencjału ziemi i zasobów naturalnych oraz przedstawiają ekonomiczne przesłanki do pozostania na wsi

Święto polskiej kuchni regionalnej

Wielki finał Bitwy Regionów w Tomaszowie Mazowieckim

7 października w Tomaszowie Mazowieckim odbył się wielki finał VIII edycji Konkursu Bitwa Regionów. Celem konkursu jest przede wszystkim promowanie regionalnych potraw oraz bogactwa i różnorodności lokalnych tradycji kulinarnych. W finale o miano najsmaczniejszej potrawy regionalnej walczyły najlepsze dania z poprzednich etapów wojewódzkich.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus gratuluje zwyciężkomi KGW

Zmagania kół gospodyń wiejskich obserwowali minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus wraz z sekretarzem stanu Anną Gembicką i podsekretarzem stanu Krzysztofem Cieciorą.

■ Renesans kół gospodyń wiejskich

– Mamy już ponad 14 tysięcy kół gospodyń wiejskich. To naprawdę wielka liczba. Koła świetnie się rozwijają i przeżywają swój renesans – stwierdził minister Robert Telus podczas uroczystego otwarcia finału Bitwy Regionów. – Organizacja, wspólnota,

wspólne działanie to jest to czego nam bardzo potrzeba – podkreślał. – Ogromne jest znaczenie i rola kół w przenoszeniu naszej tradycji do następnych pokoleń. To Wy, drogie Panie, jesteście siłą naszego narodu. Zachowujecie naszą tradycję, pielęgnujecie je i przekazujecie następcom – powiedział szef resortu rolnictwa.

– Zarówno panie z kół gospodyń wiejskich, jak i my, wszyscy rolnicy, tworzymy bardzo silne korzenie Najjaśniejszej Rzeczypospolitej – stwierdził minister Robert Telus, dziękując za wierność wobec tradycji i zaangażowanie.

■ 3,5 tysiąca zgłoszeń do konkursu

– Spotykają się tutaj królowe – koła gospodyń wiejskich najlepsze z najlepszych z ponad 3,5 tysiąca, które zgłosiły się do konkursu – stwierdziła wiceminister Anna Gembicka.

Sekretarz stanu podkreśliła, że dzięki działalności kół gospodyń wiejskich lokalne społeczności stają się prawdziwymi wspólnotami. – Konkursowe zmagania to także okazja do podziękowania za waszą codzienną pracę. Jesteście liderkami i liderami w swoich społecznościach. Dziękuję za wasze zaangażowanie, jesteście inspiracją dla

nas wszystkich – powiedziała wice-minister. Zwróciła ponadto uwagę, że konkurs jest bardzo ważny ze względu na promocję lokalnego produktu, produktu, z którego przygotowywane są najlepsze potrawy.

Do podziękowań za zaangażowanie i codzienną pracę dołączył się również podsekretarz stanu Krzysztof Cieciora. – *Wykonujecie fantastyczną robotę. Nie pozwalacie nam zapomnieć o naszej tradycji i kulturze. Serdecznie wam gratuluję i dziękuję* – powiedział wiceminister.

■ Wyniki wielkiego finału Bitwy Regionów

Członkowie jury pod przewodnictwem znanego kucharza Karola Okrasy mieli trudny wybór. Do oceny mieli pyszne dania przyrządzone przez zwycięskie koła gospodyń wiejskich, które pokonały najlepsze koła z powiatów w swoich województwach.

Ostatecznie miejsca na podium zajęły:

- I miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich Szaflary z województwa małopolskiego za danie ślebodna jorka z saflarzańskiej dziedziny piecono na zawatniku;
- II miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich „Drużyna sprzed olszyny” w Kudrach z województwa lubelskiego za udziec indyka wronimi uszami i kapustą kiszoną faszerowaną, pieczony pod pierzynką z masła, podany z gamzą ziemniaczaną pod skwarkami i ogórkiem kiszonym;
- III miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich Olmoncianki z województwa podlaskiego za polędwiczkę wieprzową z podlaskiego stołu.

Jury postanowiło ponadto przyznać dwa wyróżnienia dla:

- Koła Gospodyń Wiejskich „Ach te Baby” z województwa zachodniopomorskiego za rybę w ogniu z kwaśnikiem;
- Koła Gospodyń Wiejskich w Leszczawie Dolnej z województwa podkarpackiego za karczek

z dzika z plackami ziemniaczanymi i sosem z grzybów leśnych.

■ Uczestnicy wielkiego finału i ich potrawy

W ósmym finale Bitwy Regionów rywalizowali zwycięzcy II etapu, czyli najlepsze koła gospodyń wiejskich z poszczególnych województw.

Oto finaliści z poszczególnych województw i ich potrawy:

- dolnośląskie: Koło Gospodyń Wiejskich Kluczowianki – schab w borowikach;
- kujawsko-pomorskie: Koło Gospodyń Wiejskich Ziemi Starotoruńskiej w Przysieku – gęsiina w sosie śliwkowo-cebulowo-miodowym, kluseczki, buraczki;
- lubelskie: Koło Gospodyń Wiejskich „Drużyna sprzed olszyny” w Kudrach – udziec indyka wronimi uszami i kapustą kiszoną faszerowaną, pieczony pod pierzynką z masła, podany z gamzą ziemniaczaną pod skwarkami i ogórkiem kiszonym;
- lubuskie: Koło Gospodyń Wiejskich Muszkowianki – indyczka nadezwana pieczarkami, pieczona w towarzystwie słodkiej gruszki i renety;

- łódzkie: Koło Gospodyń Wiejskich w Niwach – zupa grzybowa z warzywami korzennymi, kaszą i chipsem z jarmużu;
- małopolskie: Koło Gospodyń Wiejskich Szaflary – ślebodna jorka z saflarzańskiej dziedziny piecono na zawatniku;
- mazowieckie: Koło Gospodyń Wiejskich w Zielonej – zieleńska szynka z nogą;
- opolskie: Koło Gospodyń Wiejskich Miechowa – przekładaniec miechowski (potrawa z kapusty kiszonej, pęczaku i kaszanki) podany ze swojską musztardą;
- podkarpackie: Koło Gospodyń Wiejskich w Leszczawie Dolnej – karczek z dzika z plackami ziemniaczanymi i sosem z grzybów leśnych;
- podlaskie: Koło Gospodyń Wiejskich Olmoncianki – polędwiczkę wieprzową z podlaskiego stołu;
- pomorskie: Kaszubskie Stowarzyszenie Agroturystyczne „Kościarska Chata” – zupa rybna z ziemniakami – Rebionka z bulwami;
- śląskie: Koło Gospodyń Wiejskich Karolinki w Kamienicy Polskiej – doskonałe pieczonki z siadłym mlekiem lub maślaną;

Prezentacja potraw jury konkursowemu

Zwycięska potrawa – ślebodna jorka z saflarzańskiej dziedziny piecono na zawaterniku – przygotowana przez Koło Gospodyń Wiejskich Szaflary z woj. małopolskiego

- świętokrzyskie: Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Tarczku – męczybuły;
- warmińsko-mazurskie: Koło Gospodyń Wiejskich Jesionowianki – sandacz okraszany koperkiem, pod

pierzyką z aksamitnej śmietanki; podany z warmińskimi plincami, surówką z pora, jabłka i marchewki, karmelizowaną marchewką i buraczkami oraz kompotem z rajskiego sadu;

- wielkopolskie: Koło Gospodyń Wiejskich Noskowo-Radomice-Strzyżewo Feniks – dziki gołąbek w modrej otulony kremowym sosem z borowików brunatnych;
- zachodniopomorskie: Koło Gospodyń Wiejskich Ach te Baby – ryba w ogniu z kwaśnikiem.

Departament Komunikacji
i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Dzień Rolnictwa Ekologicznego

W ramach polskich obchodów Dnia Rolnictwa Ekologicznego w Unii Europejskiej 23 września 2023 r. w Płocku odbyła się konferencja z udziałem sekretarza stanu Rafała Romanowskiego „Rolnictwo ekologiczne – szansa dla rolników i konsumentów” oraz piknik i kiermasz produktów ekologicznych. W siedzibie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi 22 września odbyła się zaś konferencja prasowa, podczas której o rolnictwie ekologicznym mówili minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus oraz wiceminister Rafał Romanowski.

– Podczas polskich obchodów Dnia Rolnictwa Ekologicznego pokazujemy, jak wielkie są zalety rolnictwa ekologicznego. Pokazujemy kwintesencję rolnictwa ekologicznego – doskonałą polską żywność, którą mogą się Państwo delektować – mówił wiceminister Romanowski, otwierając konferencję na Wzgórzu Tumskim w Płocku.

■ Wsparcie rolnictwa ekologicznego w Polsce

Wiceminister Rafał Romanowski podkreślił, że polski rząd ma

ambitne plany dotyczące rozwoju rolnictwa ekologicznego. Idzie o zwiększenie skali wsparcia.

– Celem jest osiągnięcie co najmniej miliona hektarów upraw w systemie rolnictwa ekologicznego w ciągu następnego siedmiu lat. Aby to osiągnąć, zdecydowanie zwiększyliśmy wysokość wsparcia oraz poszerzyliśmy mechanizmy tego wsparcia zarówno dla rolników, jak i dla przetwórców i pozostałych uczestników łańcucha żywności. Obecnie w PS WPR 2023–2027 są mechanizmy przeznaczone dla każdego, kto na

dowolnym etapie produkcji i dystrybucji pragnie dobrowolnie prowadzić działalność w obszarze rolnictwa ekologicznego – poinformował sekretarz stanu.

■ Dlaczego warto wybierać produkty ekologiczne – panel dyskusyjny

– Produkcja ekologiczna to nie tylko produkt wysokiej jakości. Kupując produkty oznaczone logo produkcji ekologicznej UE – zielonym ekolikiem – wspieramy rolników, którzy dobrowolnie zdecydowali się chronić środowisko naturalne oraz utrzymywać zwierzęta w warunkach, które są dla nich komfortowe – podkreślił wiceminister Romanowski podczas panelu dyskusyjnego.

Sekretarz stanu wskazał ponadto następujące powody, dla których warto wybierać produkty ekologiczne:

- Pewność, że jest to pełnowartościowy produkt spożywczy wysokiej jakości i w pełni kontrolowany

O rolnictwie ekologicznym podczas konferencji prasowej rozpoczynającej kolejną odsłonę ogólnopolskiej kampanii pod hasłem: Kupuj świadomie PRODUKT EKOLOGICZNY mówili minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus oraz sekretarz stanu Rafał Romanowski

na każdym etapie produkcji, przygotowania i dystrybucji.

- Gwarancja, że żywność ta powstała bez zastosowania GMO, pestycydów i chemicznych środków ochrony roślin.
- Wsparcie bioróżnorodności i ochrony owadów zapylających.
- Wsparcie lokalnych wytwórców żywności.
- Przyczynienie się do skrócenia łańcuchów dostaw, a co za tym idzie – do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

– *Wybór produktu ekologicznego to element stylu życia* – stwierdził wiceminister Romanowski.

■ Rola uświadamiania konsumentów

Podczas konferencji prasowej w siedzibie MRiRW 22 września 2023 r. minister Robert Telus podkreślił, że sam jest rolnikiem ekologicznym.

Zwrócił uwagę, jak bardzo trudno uświadamiać społeczeństwo o tym, jak ważna jest produkcja ekologiczna.

– *Powinniśmy kłaść duży nacisk na to, aby najpierw uświadamiać młodzież, dzieci, a nawet przedszkolaki, że dobre produkty, produkty wysokiej jakości to zdrowie* – stwierdził minister. Szef resortu rolnictwa zwrócił uwagę, że należy kłaść nacisk na informowanie o tym, że tylko produkt opatrzony zielonym ekolistkiem jest produktem ekologicznym, który jest certyfikowany od pola, poprzez przetwórstwo aż do półki sklepowej. – *Tylko ten znak – zielony ekolisteł – daje konsumentowi gwarancję, że produkt jest rzeczywiście ekologiczny* – podkreślił minister Robert Telus.

Szef resortu rolnictwa zwrócił ponadto uwagę, że warto wybierać polski produkt ekologiczny. – *Ważne*

jest, abyśmy naszego klienta, polskiego klienta uczyli patriotyzmu gospodarczego. Ważne jest, aby nasz klient czytał etykietę i zwracał uwagę na to, co kupuje. To jest ważne także dla naszego rolnictwa – dodał minister.

■ Edukacja ekologiczna

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) przygotował quiz online oraz specjalny odcinek programu edukacyjnego o rolnictwie ekologicznym i produktach certyfikowanych. Na zlecenie KOWR została przeprowadzona sonda uliczna wśród młodzieży, w której sprawdzana była wiedza z zakresu produkcji ekologicznej. – *Wiemy, że mamy tu jeszcze wiele do zrobienia* – powiedział sekretarz stanu Rafał Romanowski podczas konferencji prasowej w MRiRW.

Wiceminister Romanowski przypomniał, że wśród wielu inicjatyw

Sekretarz stanu Rafał Romanowski oraz nagrodzeni w konkursie Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne

MRiRW od lat promuje kampanię „Kupuj świadomie PRODUKT POLSKI”. Wiceminister przestrzegł jednocześnie, że nie zawsze żywność reklamowana jako produkt „bio” faktycznie jest ekologiczna. Takimi są tylko produkty oznakowane zielonym ekolikiem. Zwrócił ponadto uwagę, że jesteśmy liderami w Unii Europejskiej pod względem nakładu środków na wsparcie dobrostanu zwierząt.

■ Konkursy

Wiceminister Romanowski podczas konferencji w Płocku wręczył laureatom konkursów nagrody za doskonałe wyniki w dziedzinie rolnictwa ekologicznego. Mają one na celu wyróżnić najlepsze i najbardziej innowacyjne podmioty ekologiczne, przyczyniające się do zmniejszenia presji rolnictwa na środowisko i klimat.

Sekretarz stanu przekazał nagrody dla: najlepszego gospodarstwa ekologicznego, najlepszego

przetwórcy ekologicznego oraz najlepszego doradcy ekologicznego.

■ Dzień Rolnictwa Ekologicznego

Na mocy unijnej deklaracji 23 września oficjalnie uznano za Dzień Rolnictwa Ekologicznego w całej Unii Europejskiej. Ta inicjatywa wynika przede wszystkim z potrzeby uświadamiania społeczeństwa o bezsprzecznych zaletach produkcji ekologicznej i rolnictwa ekologicznego – dla środowiska i klimatu oraz dla zdrowia ludzi i zwierząt.

Organizatorem konferencji w Płocku było Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie – Oddział w Radomiu oraz Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przetwórców i Producentów Produktów Ekologicznych „Polska Ekologia”.

W ramach obchodów Dnia Rolnictwa Ekologicznego w Płocku, oprócz konferencji, odbył się kiermasz żywności ekologicznej na placu przy płockiej katedrze.

Jedną z atrakcji był pokaz kulinarny przygotowany przez Piotra Kucharskiego, kucharza i autora książek kulinarnych. Na odwiedzających czekały ponadto warsztaty kulinarne oraz strefa zdrowia, w której specjaliści-konsultanci udzielali porad dietetycznych. Pokazy, m.in. dotyczące udzielania pierwszej pomocy, przygotowały Ochotnicze Straże Pożarne.

Swoją strefę na kiermaszu miało także MRiRW, a w niej m.in. warsztaty kuchni molekularnej, kino plenerowe, warsztaty edukacyjne, ciekawe animacje z konkursami czy sztuczki iluzjonisty.

Wydarzeniu przyświecało podnoszenie świadomości konsumentów i dalszy rozwój sektora produkcji ekologicznej w Polsce.

Departament Komunikacji
i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Nawet 120 tys. zł na rozwój małego gospodarstwa

W Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) trwa nabór wniosków w ramach programu wsparcia dla małych gospodarstw. Program cieszy się dużym zainteresowaniem polskich rolników. Tym razem finansowany jest z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (PS WPR) na lata 2023–2027 i różni się od swojego poprzednika realizowanego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014–2020. Nabór wniosków potrwa do 10 listopada 2023 r.

W krajobrazie polskiej wsi dominują małe gospodarstwa rolne. Z tegorocznych danych ARiMR wynika, że średnia wielkość gospodarstwa rolnego w kraju wynosi 11,42 ha. Dla porównania, w Niemczech i Francji wynosi ona powyżej 60 ha, na Słowacji przekracza 80 ha, a w Czechach – aż ponad 130 ha.

Działalność małych gospodarstw, często prowadzonych rodzinnie, jest szczególnie ważna z perspektywy polskiej gospodarki – w dużej mierze przyczyniają się one do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Gospodarstwa te, ze względu na swój lokalny charakter, są znacznie bardziej odporne na sytuacje kryzysowe oraz gwarantują znaczące pokrycie lokalnego popytu na żywność. Krótkie łańcuchy sprzedaży i lokalne rynki zbytu są naturalne dla małych gospodarstw rolnych. Dzięki nim pomija się pośrednika oraz unika się wysokiego stopnia przetworzenia żywności, a także jej transportowania na duże odległości.

Małe gospodarstwa to także dobre miejsce na prowadzenie produkcji ekologicznej, z naturalną uprawą roślin i tradycyjną hodowlą zwierząt, a także przetwórstwem i produkcją dobrej jakości żywności,

opartej na lokalnych recepturach. Właśnie takie produkty są przez konsumentów coraz częściej wybierane. Ich atutem jest też to, że można je kupić wprost od producenta. Coraz więcej rolników stawia bowiem również na sprzedaż bezpośrednią.

W Unii Europejskiej dostrzeżono potencjał małych gospodarstw w realizacji zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, stąd przewidziano dla nich

różne instrumenty wsparcia. W kończącym się Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 była to premia restrukturyzacyjna. Skorzystało z niej ponad 76,5 tys. rolników, którym do tej pory ARiMR przekazała ponad 3,9 mld zł. Za te fundusze zakupiono niemal 50 tys. sztuk sprzętu rolniczego, m.in. maszyny do uprawy gleby, urządzenia do nawożenia, siewu i sadzenia. Rolnicy nabywali też ciągniki i przyczepy transportowe. Premię przeznaczono ponadto na dofinansowanie budów i remontów, zakładanie sadów i plantacji krzewów owocowych, ale także na pokrycie kosztów zakupu gruntów rolnych i zwierząt hodowlanych.

Kolejna pula środków dla chcących inwestować w swoje małe gospodarstwa czeka w ramach nowej unijnej perspektywy finansowej, a w ARiMR właśnie trwa nabór wniosków.

Wsparcie obejmuje m.in. zakup nowych maszyn rolniczych, urządzeń oraz sprzętu niezbędnego do prowadzenia produkcji rolnej, np. kombajnów, ciągników, pras do siana

Pieniądze można przeznaczyć także na inwestycje budowlane związane z budową lub modernizacją obiektów rolnych, takich jak stodoły czy chlewnie

■ Wsparcie na „Rozwój małych gospodarstw” z PS WPR 2023–2027

O przyznanie wsparcia na „Rozwój małych gospodarstw” z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 mogą się starać rolnicy, którzy prowadzą działalność jako mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo, a posiadane przez nich gospodarstwo ma powierzchnię nie większą niż 300 ha i jego wielkość ekonomiczna w roku wyjściowym nie przekracza 25 tys. euro. Wnioskujący muszą również uzyskiwać ze sprzedaży produktów rolnych przychód w wysokości co najmniej 5 tys. zł. O dofinansowanie mogą ubiegać się rolnicy ubezpieczeni zarówno w KRUS, jak i w ZUS.

Pomoc nie przysługuje gospodarstwom zajmującym się hodowlą zwierząt futerkowych, z wyjątkiem królika utrzymywanego w celu produkcji surowca mięsnego oraz uprawą roślin wieloletnich na cele energetyczne. Wsparcie nie jest przyznawane też na prowadzenie działalności wyłącznie w celach naukowo-badawczych.

■ Biznesplan i zobowiązania

Rolnik składający wniosek o wsparcie musi przedłożyć biznesplan, w którym przedstawia koncepcję

zmian w gospodarstwie służących zwiększeniu jego pozycji rynkowej, w tym zmian w zakresie wzrostu wartości sprzedaży brutto produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie o co najmniej 30 proc. w porównaniu z rokiem wyjściowym. Ta wartość wzrostu nie może być niższa niż równowartość minimalnego wynagrodzenia w rolnictwie.

■ Forma i kwota wsparcia

Standardowo wsparcie wynosi 100 tys. zł, a w przypadku gospodarstw ekologicznych – 120 tys. zł. Płatność ma formę ryczałtu i jest realizowana w dwóch ratach. Najpierw na konto beneficjenta trafi 80 proc. kwoty, a później reszta, czyli 20 proc.

Otrzymanej pomocy nie będzie można przeznaczyć na całość inwestycji, ponieważ wsparciem jest objęte maksymalnie 85 proc. kosztów. Wymagane będzie więc wyłożenie wkładu własnego w wysokości 15 proc. kosztów przedsięwzięcia. W praktyce oznacza to, że jeśli rolnik będzie ubiegał się o pomoc w wysokości 120 tys. zł, konieczne będzie udokumentowanie poniesienia wydatków w kwocie przynajmniej 141 180 zł. W przypadku 100 tys. zł – kwota ta wyniesie minimum 117 650 zł.

Trzeba też wiedzieć, że pomoc na „Rozwój małych gospodarstw” może być przyznana tylko raz na osobę i na gospodarstwo w całym okresie realizacji PS WPR 2023–2027.

■ Na co można przeznaczyć dofinansowanie?

W ramach tego programu wspierane są inwestycje służące do prowadzenia produkcji rolnej, w tym ekologicznej, i przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.

Otrzymane środki można przeznaczyć na:

- inwestycje budowlane – związane z budową lub modernizacją obiektów rolnych, takich jak stodoły, chlewnie, magazyny czy hale produkcyjne. Przykładem takiej inwestycji może być budowa budynku gospodarczego do przechowywania płodów rolnych;
- wyposażenie budynków lub budowli – dofinansowanie można przeznaczyć na zakup niezbędnego wyposażenia dla obiektów rolnych, takiego jak urządzenia do przechowywania i przetwarzania produktów rolnych, systemy chłodnicze, systemy nawadniające czy piece;
- zakup maszyn, urządzeń i sprzętu – wsparcie obejmuje zakup

nowych maszyn rolniczych, urządzeń oraz sprzętu niezbędnego do prowadzenia produkcji rolnej, np. kombajnów, ciągników, pras do siana, czy też sprzętu komputerowego do monitorowania i zarządzania produkcją;

- wartości niematerialne i prawne – pomoc finansowa może również obejmować prawa autorskie, licencje, znaki towarowe, patenty, wzory użytkowe oraz know-how. Przykładem może być wsparcie finansowe na uzyskanie licencji na

specjalistyczne oprogramowanie rolnicze.

Co ważne, pomoc finansowa nie obejmuje inwestycji budowlanych na gruntach, które nie są własnością wnioskodawcy, a także zakupu pojazdów do celów ogólnych, takich jak samochody osobowe.

■ Termin i sposób składania wniosków

Wnioski o przyznanie wsparcia na „Rozwój małych gospodarstw”

można składać w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie 28 września – 10 listopada 2023 r., wyłącznie drogą elektroniczną za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, poprzez Platformę Usług Elektronicznych ARiMR.

Biurowisko Prasowe
ARiMR

tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Taina Sohlman-,
Countrypixel.Stock.adobe.com

Pomoc na odtworzenie zniszczonych składników gospodarstwa

Gwałtowne zjawiska pogodowe, klęski żywiołowe, przekraczające granice państw choroby zwierząt gospodarskich – z takimi problemami mierzą się coraz częściej w swojej pracy rolnicy. Mimo zaangażowania i wysiłku niezależne od rolnika czynniki zewnętrzne potrafią pozbawić go spodziewanych plonów i zysków. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) stara się nieść pomoc w takich sytuacjach.

Jednym z narzędzi wsparcia rolników w sytuacjach kryzysowych jest realizowana przez ARiMR w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014–2020 pomoc dla właścicieli gospodarstw, które zostały zniszczone w wyniku klęsk żywiołowych lub afrykańskiego pomoru świń (ASF). Nabór wniosków o ten rodzaj wsparcia trwa w Agencji do 29 grudnia 2023 r. i jest prowadzony w trybie ciągłym. To oznacza, że do końca roku w razie potrzeby rolnik może złożyć wniosek.

■ Dla kogo pomoc?

Wsparcie na „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” adresowane jest do dwóch grup rolników. Do pierwszej należą ci, którzy ponieśli straty spowodowane przez co najmniej jedną z następujących klęsk żywiołowych: powódź, deszcz nawalny, suszę, przymrozki wiosenne, ujemne skutki przezimowania,

obsunięcie się ziemi, lawinę, grad, huragan, uderzenie pioruna. Do drugiej zaś należą gospodarze, którzy ponieśli szkody spowodowane wystąpieniem ASF.

W przypadku szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe o pomoc można wystąpić, gdy:

- straty w gospodarstwie (dotyczące upraw rolnych lub zwierząt gospodarskich) miały miejsce w roku, w którym jest składany wniosek lub w co najmniej jednym z dwóch poprzednich lat;
- straty wyniosły przynajmniej 30 proc. średniorocznej produkcji rolnej z trzech ostatnich lat;
- dotyczą składnika gospodarstwa, którego odtworzenie wymaga poniesienia kosztów kwalifikujących się do objęcia wsparciem.

Wysokość poniesionych strat, które powstały w gospodarstwie rolnika, określa komisja powołana przez wojewodę.

W przypadku wystąpienia ASF w gospodarstwie o wsparcie mogą ubiegać się rolnicy, którym Powiatowy Lekarz Weterynarii nakazał w drodze decyzji zabicie świń lub zniszczenie ich zwłok, a w dniu jej wydania zwierzęta, których dotyczyła, stanowiły co najmniej 30 proc. trzody chlewnej posiadanej przez rolnika.

■ Nawet 300 tys. zł wsparcia

Maksymalne dofinansowanie, które można otrzymać w całym okresie realizacji PROW na lata 2014–2020, to 300 tys. zł na jednego beneficjenta i gospodarstwo. Należy jednak pamiętać, że nie może ono przekroczyć 80 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację danej inwestycji.

Wysokość wsparcia, które może otrzymać rolnik, określana jest na podstawie oszacowanej przez komisję powołaną przez wojewodę

W przypadku szkód powstałych w wyniku klęsk żywiołowych pomoc można przeznaczyć na odtworzenie składników gospodarstwa, które uległy zniszczeniu bądź uszkodzeniu. Może to być np. odtworzenie zniszczonych lub uszkodzonych plantacji chmielu...

wartości szkód w składniku gospodarstwa, pomniejszonej o kwotę uzyskanego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia tego składnika.

Ponadto, jeżeli rolnik nie zawarł umowy obowiązkowego ubezpieczenia upraw, a będzie ubiegał się o pomoc na odtworzenie plantacji chmielu, sadów, plantacji krzewów owocowych gatunków owocujących efektywnie dłużej niż pięć lat, wówczas kwota pomocy na odtworzenie tego składnika zostanie pomniejszona o połowę.

Z kolei w przypadku nakazu wybicia świń wysokość wsparcia jest obliczana na podstawie wartości szacowania zwierząt określonej w protokole sporządzonym przez rzeczoznawcę wyznaczonego przez Powiatowego Lekarza Weterynarii.

■ Koszty kwalifikowane, czyli co?

W przypadku szkód powstałych w wyniku klęsk żywiołowych pomoc można przeznaczyć na odtworzenie składników gospodarstwa, które uległy zniszczeniu bądź uszkodzeniu. Oznacza to, że gdy szkoda dotyczy np. sprzętów rolniczych, rolnik może otrzymać dofinansowanie tylko na zakup takiego rodzaju maszyn, których dotyczyła szkoda. Analogicznie jest

w przypadku zniszczeń w sadach, gdzie odtwarzane muszą być nasadzenia. Natomiast jeśli przyczyną strat jest ASF, inwestycje realizowane z dofinansowaniem nie mogą być związane z produkcją trzody chlewnej.

... lub zakup zwierząt gospodarskich wchodzących w skład stada podstawowego

W katalogu kosztów kwalifikowanych znajdują się m.in. wydatki poniesione na:

- budowę, przebudowę, remont lub modernizację budynków lub budowli – pod warunkiem, że obiekty te nie podlegały ubezpieczeniu obowiązkowemu;
- zakup lub leasing zakończony przeniesieniem prawa własności nowych maszyn i urządzeń;

- zakup lub budowę elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej;
- odtworzenie zniszczonych lub uszkodzonych plantacji chmielu i sadów, plantacji krzewów owocowych;
- zakup zwierząt gospodarskich wchodzących w skład stada podstawowego;
- zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz patentów i licencji;
- przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji, sprawowanie nadzoru inwestorskiego lub autorskiego, kierowanie robotami budowlanymi.

■ Miejsce i termin składania wniosków

Wnioski na „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” należy składać do 29 grudnia 2023 r.

w biurach powiatowych lub oddziałach regionalnych ARiMR. Można to zrobić osobiście, przesłać za pośrednictwem Poczty Polskiej lub elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP.

Biuro Prasowe
ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Aleksei-, Countrypixel.Stock.adobe.com

KOWR udziela pożyczek płynnościowych

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) udziela tzw. pożyczek płynnościowych. Celem jest wsparcie rozwoju obszarów wiejskich oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom trudnych do przewidzenia zjawisk gospodarczych, mających wpływ na pogorszenie się sytuacji płatniczej.

Od lipca 2023 r. KOWR udziela pożyczek płynnościowych podmiotom prowadzącym działalność w zakresie skupu, przechowywania lub przetwarzania produktów rolnych – tzw. Linia SKUP PR.

■ Kto i na jakich zasadach może skorzystać?

Pożyczka może zostać wykorzystana na nieopłacone na dzień złożenia wniosku zobowiązania powstałe w okresie od 15 grudnia 2022 r. i/lub powstałe po dacie złożenia wniosku. Mogą to być zobowiązania z tytułu skupu zbóż, kukurydzy lub rzepaku wobec dostawców, tj. rolników indywidualnych. Warunkiem jest pochodzenie płodów z polskich upraw własnych dostawców.

Z pożyczki płynnościowej dla podmiotów prowadzących działalność w zakresie skupu, przechowywania lub przetwarzania produktów rolnych może skorzystać rolnik, spółka, a nawet jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której przyznano zdolność prawną i która od co najmniej trzech lat prowadzi działalność gospodarczą, w zakresie skupu, przechowywania lub przetwarzania ziaren zbóż, kukurydzy lub rzepaku.

Wnioskodawca powinien też posiadać certyfikowane magazyny do przechowywania produktów rolnych. Obowiązuje także warunek osiągnięcia nadwyżki finansowej przynajmniej raz w ciągu ostatnich trzech lat.

Od lipca br. KOWR udziela pożyczek płynnościowych podmiotom prowadzącym działalność w zakresie skupu, przechowywania lub przetwarzania produktów rolnych

Na pożyczki płynnościowe jest przeznaczona kwota 445 mln zł. Uprawnieni mogą wnioskować o pożyczki płynnościowe na zobowiązania wobec dostawców w wysokości do 11 mln zł.

■ Kto nie może otrzymać pożyczki płynnościowej?

Pożyczka płynnościowa nie może być udzielona podmiotowi:

- wobec którego toczy się postępowanie egzekucyjne;
- który znajduje się w upadłości;
- który spełnia kryteria objęcia postępowaniem upadłościowym;
- który jest w trakcie postępowania upadłościowego;
- który posiada zaległości z tytułu zobowiązań publiczno-prawnych czy zaległości w płatnościach na rzecz KOWR.

■ Jak złożyć wniosek?

Wnioski należy składać w oddziałach terenowych KOWR, które są w każdym województwie. Decyzje wnioskodawcy otrzymują w ciągu dwóch tygodni. Środki, po zawarciu umowy i ustanowieniu prawnych zabezpieczeń spłaty pożyczki, są wpłacane bezpośrednio na rachunki bankowe dostawców.

■ Koszty i zabezpieczenia pożyczki

Pożyczka płynnościowa jest udzielana zgodnie z przepisami o pomocy *de minimis* oraz zgodnie z przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej. Oprocentowanie wynosi 2 proc. w ramach niewykorzystanego limitu pomocy *de minimis*.

Maksymalnie oprocentowanie pożyczki może stanowić w stosunku rocznym równowartość stopy bazowej publikowanej przez Komisję Europejską, powiększoną o co najmniej 4 punkty procentowe, tj. obecnie co najmniej 11,62 proc.

Nie ma opłaty prowizyjnej, natomiast pożyczkobiorca musi zapłacić należny podatek od czynności cywilnoprawnych, który obecnie wynosi 0,5 proc. kwoty pożyczki. Pożyczkę trzeba spłacić w ciągu 12 miesięcy.

Zabezpieczeniem pożyczki płynnościowej udzielanej przez KOWR może być weksel własny in blanco wraz z poddaniem się egzekucji w trybie art. 777 kpc oraz dodatkowo zabezpieczenie w co najmniej jednej z następujących form:

- hipoteka na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy

lub osoby trzeciej, ustanowiona na pierwszym miejscu na rzecz KOWR;

- przewłaszczenie zbywalnych rzeczy ruchomych, zastaw rejestrowy na środkach transportu drogowego wnioskodawcy lub osoby trzeciej;

- gwarancja bankowa, gwarancja ubezpieczeniowa lub inne, dające rękojmię spłaty i uzgodnione z KOWR zabezpieczenia przewidziane przez przepisy prawa.

Wartość zabezpieczenia powinna odpowiadać co najmniej 150 proc. kwoty głównej pożyczki.

Szczegółowe informacje w sprawie pożyczek płynnościowych znajdują się na stronie internetowej KOWR.

■ Podstawa prawna

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa może udzielać pożyczek

na podstawie art. 24 ust. 11 ustawy z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. 2022 poz. 2329 ze zm.) w ramach środków określanych corocznie, w planie finansowym Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, z zachowaniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz niniejszych Zasad udzielania pożyczek płynnościowych, dla podmiotów prowadzących działalność w zakresie skupu, przechowywania lub przetwarzania produktów rolnych (Linia SKUP PR).

Wydział Medialny i Rzecznika
Prasowego
KOWR

tel. 22 376 78 83

Zdjęcie: hiv360.Stock.adobe.com

Zagraniczne działania promocyjne KOWR

Jednym z głównych zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) jest promocja polskich produktów rolno-spożywczych – nie tylko na rynku rodzimym, lecz także poza granicami kraju. Celem tych działań jest zdobycie nowych rynków zbytu oraz umacnianie pozycji polskiej żywności na rynkach, na których polskie produkty spożywcze są już obecne. KOWR planuje udział w 2024 r. w 22 zagranicznych wydarzeniach targowych, podczas których będą prezentowane produkty pochodzące z Polski.

W nadchodzącym roku KOWR planuje organizację polskiego stoiska narodowego „Poland tastes good” na następujących targach zagranicznych:

- Internationale Grüne Woche 2024 (Berlin, Niemcy) – 19–28.01.2024 r.
- ISM (Kolonja, Niemcy) – 28–31.01.2024 r.

- BIOFACH (Norymberga, Niemcy) – 13–16.02.2024 r.

- GULFOOD (Dubaj, ZEA) – 19–23.02.2024 r.

- Foodex Japan (Tokio, Japonia) – 5–8.03.2024 r.

- Alimentaria (Barcelona, Hiszpania) – 18–21.03.2024 r.

- IFE London (Londyn, Wielka Brytania) – 25–27.03.2024 r.

- Freskon (Saloniki, Grecja) – 11–13.04.2024 r.

- Food & Hotel Asia (Singapur) – 25–28.04.2024 r.

- Sweets & Snacks Expo (Chicago, USA) – 14–16.05.2024 r.

- Interfood Azerbaijan (Baku, Azerbejdżan) – 15–17.05.2024 r.

- PLMA “World of Private Label” (Amsterdam, Niderlandy) – 28–29.05.2024 r.

- Thaifex Anuga Asia (Bangkok, Tajlandia) – 28.05–01.06.2024 r.

- Seoul Food & Hotel (Seul, Korea Płd.) – 11–14.06.2024 r.

- Vietfood & Beverage (Ho Chi Minh, Wietnam) – sierpień 2024 r.

- Foodex Saudi (Rijad, Arabia Saudyjska) – wrzesień 2024 r.

- Indagra (Bukareszt, Rumunia) – październik 2024 r.

- SIAL Paris 2024 (Paryż, Francja) – 19–23.10.2024 r.

- Israfood (Tel Awiw, Izrael) – listopad 2024 r.

- Food Expo (World Food Kazakhstan) (Ałmaty, Kazachstan) – listopad 2024 r.

- ISM Middle East (Dubaj, ZEA) – listopad 2024 r.

- Food Africa Cairo (Kair, Egipt) – grudzień 2024 r.

Departament Wsparcia Eksportu
KOWR

tel. 22 376 77 77

Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

W Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie 22 września 2023 r. odbyła się gala finałowa XX edycji Ogólnokrajowego Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”, podczas której poznaliśmy tegorocznych zwycięzców. W wydarzeniu z udziałem ministra rolnictwa i rozwoju wsi Roberta Telusa wzięło udział ponad 200 zaproszonych gości z całej Polski.

Celem organizowanego od 2003 r. konkursu jest promocja zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Konkurs jest skierowany do właścicieli gospodarstw indywidualnych, z których przynajmniej jeden jest objęty ubezpieczeniem społecznym rolników. Udział w konkursie biorą zarówno duże, jak i małe gospodarstwa rolne.

■ Tegoroczna edycja

W 2023 r. do XX edycji Ogólnokrajowego Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” zgłoszono 1062 gospodarstwa indywidualne – o 68 (6,8 proc.) więcej niż rok temu.

Do udziału w etapie centralnym wojewódzkie komisje konkursowe wyłoniły 16 gospodarstw.

Powołana przez Prezesa KRUS Centralna Komisja Konkursowa od 10 do 28 lipca 2023 r. wizytowała i oceniała gospodarstwa zakwalifikowane do etapu centralnego.

Uczestnicy konkursu zaprezentowali swoje miejsca pracy i osiągnięcia zawodowe, a przede wszystkim poddali swoje gospodarstwa

profesjonalnemu audytowi bezpieczeństwa pracy, który wykonała komisja konkursowa.

Zgodnie z regulaminem konkursu, przy ocenie wojewódzkie komisje konkursowe brały pod uwagę:

- organizację obejścia, podwórza gospodarstwa oraz produkcji rolniczej;
- ład i porządek w obrębie podwórza, zabudowań i stanowisk pracy;
- stan techniczny budynków inwentarskich i gospodarczych, a także maszyn, urządzeń, instalacji i narzędzi znajdujących się w gospodarstwie rolnym;
- warunki obsługi i bytowania zwierząt gospodarskich oraz profilaktykę chorób odzwierzęcych;
- wyposażenie w środki ochrony osobistej i urządzenia wspomagające bezpieczną pracę;
- sposób przechowywania i postępowania ze środkami ochrony roślin i innymi substancjami niebezpiecznymi;
- rozwiązania stosowane w trosce o środowisko naturalne;

- estetykę gospodarstwa oraz organizację miejsca wypoczynku rodziny, w tym placu zabaw dla dzieci;
- zastosowane rozwiązania organizacyjne, techniczne i technologiczne wpływające na bezpieczeństwo osób pracujących i przebywających w gospodarstwie rolnym.

■ Organizatorzy

Ogólnokrajowy Konkurs „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” jest organizowany od 2003 r. w ramach działań na rzecz zmniejszenia liczby wypadków i chorób zawodowych rolników. Organizatorem konkursu jest Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), a jednym ze współorganizatorów jest Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Konkurs uzyskał Patronat Honorowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

■ Laureaci

W tegorocznej, jubileuszowej gali uczestniczyli laureaci konkursu wraz z rodzinami, zwycięzcy

Drugie miejsce zdobyło gospodarstwo Państwa Danuty i Zygmunta Stromskich z woj. pomorskiego, którzy otrzymali w konkursie nagrodę Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w wysokości 35 tys. zł

poprzednich edycji, przedstawiciele współorganizatorów oraz fundatorzy nagród. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi był jednym z fundatorów nagród dla laureatów etapu centralnego XX edycji konkursu. W jego wcześniejszych 19 edycjach udział wzięło ponad 23 tysiące gospodarstw indywidualnych.

Właściciele najbezpieczniejszego gospodarstwa w kraju w 2023 r. to Państwo Jolanta i Sławomir Tupikowscy z województwa lubelskiego. Rolnicy zajmują się uprawą

zboż na powierzchni 210 ha. Laureaci otrzymali główną nagrodę w konkursie – ciągnik rolniczy, ufundowany przez Prezesa KRUS. Drugie miejsce zdobyło gospodarstwo Państwa Danuty i Zygmunta Stromskich z województwa pomorskiego, którzy otrzymali w konkursie nagrodę Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w wysokości 35 tys. zł. Miejsce trzecie, ex aequo, przyznano gospodarstwom Państwa Olgi i Tomasza Piotrowskich z województwa dolnośląskiego oraz Państwa Weroniki

i Sebastiana Błachów z województwa lubuskiego.

Wszyscy laureaci podczas gali finałowej XX edycji Ogólnokrajowego Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” otrzymali pamiątkowe statuetki Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz dyplomy okolicznościowe.

**Departament Oświaty
i Polityki Społecznej
MRiRW**

tel. 22 623 15 75

Zdjęcia: Artrur.Stock.adobe.com,
archiwum MRiRW

Biuletyn informacyjny nr 10/2023 (253). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk, przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Wojciech Adamczyk, Justyna Adamska, Dorota Biańczak, Joanna Czapla, Nina Dobrzyńska, Waldemar Guba, Wanda Klepacka, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Natalia Latocha, Teresa O'Neill, Anna Radecka, Łukasz Tomczak, Monika Wilińska, Paweł Wojcieszak, Magdalena Ząsepa, Elwira Zdrodowska.

Opracowywany przez: Mariola Marczak. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I stronie okładki oraz stronie 1.:** KRISTINA KUPTSEVICH.Stock.adobe.com, hansenn.Stock.adobe.com.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel.: 22 623 11 75, 22 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publikacje>; <https://www.gov.pl/web/arimr/publikacje>.

ISSN 2719-5147. Podpisano do druku: 24 października 2023 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zapol Sobczyk Spółka komandytowa, al. Piastów 42, 71-062 Szczecin.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

KONKURS!

dla uczniów szkół ponadpodstawowych

Nie marnuj żywności – szkoda planety!

Pomóż nam w walce z marnotrawstwem!

Nakręć krótki *film* (do 60 sek.), który pomoże promować ideę niemarnowania żywności.

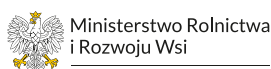
Wygraj nagrody!

Wyślij krótki film do 60 sek. do **30 listopada 2023 r.**
Rozstrzygnięcie konkursu **5 stycznia 2024 r.**

#SzanujŻywność #NieMarnuj

Szczegółowy regulamin na:

www.gov.pl/web/rolnictwo/4xp-czyli-szanuj-zywnosc

KUPUJĄC PRODUKT Z TYM OZNACZENIEM

masz pewność, że jest to
certyfikowany i w pełni kontrolowany
produkt ekologiczny

#KUPUJŚWIADOMIE

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa